

Azərbaycan növbəti beynəlxalq tədbirə evsahibliyi edir

UNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının Bakıda keçirilməsi ölkəmizin yüksək global nüfuzunun təsdiqidir

İyun ayında Bakı bir neçə beynəlxalq tədbirə evsahibliyi etdi. İyunun 20-21-də Milli Məclisdə Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Məclisi (QDİƏT PM) Baş Assambleyasının 53-cü plenar sessiyası, iyunun 24-26-da Heydər Əliyev Mərkəzində BMT-nin Dövlət Xidmətləri Forumu keçirildi. İyunun 30-dan isə paytaxtımızda UNESCO-nun (BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət üzrə Təşkilatı) Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası start götürdü.

Ümumdünya İrs Komitəsinin 42-ci sessiyasında qəbul edilmiş qərara əsasən, Azərbaycan bu mötəbər qurumun növbəti sessiyasına evsahibliyi etmək hüququ əldə edib. Azərbaycan üçün mühüm əhəmiyyətə malik belə bir qərarın qəbul olunması ölkəmizin UNESCO ilə tərəfdaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini göstərir. Prezident İlham Əliyev iyulun 10-dək davam edəcək sessiyanın Bakıda layiqincə keçirilməsini təmin etmək məqsədilə müvafiq sərəncam imzalayıb və Təşkilat Komitəsi yaradılıb. Prezidentin başqa bir sərəncamı ilə sessiyada iştirakla əlaqədar Azərbaycana gələcək əcnəbilər və vətəndaşlığı olma-

yan şəxslər üçün viza prosedurları sadələşdirilib. Beləliklə, UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının Bakıda yüksək səviyyədə keçirilməsi təşkil olunub. UNESCO-nun məramı dünyada ölkələr arasında adından da görün-düyü kimi elm, təhsil və mədəniyyət sahələrində əməkdaşlıq körpüsü salmaqdır. Məqsəd beynəlxalq miqyasda sülhə və təhlükəsizliyə töhfələr verməkdir. Azərbaycan dövlət müs-təqilliyini bərpa etdikdən sonra əksər mötəbər beynəlxalq təşkilatlarla oldu-ğu kimi UNESCO ilə də əməkdaş-lığa başlayıb. Artıq 27 ildir ki, respublika-mız UNESCO ilə fəal əməkdaşlıq həyata keçirir.

Bu təşkilatla Azərbaycan arasında əlaqələrin təməlinin qoyulmasında xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin böyük xidmətləri var. Ulu Öndər 1993-cü ilin dekabrında Fransaya səfəri zamanı UNESCO-nun Baş direktoru ilə görüşü zamanı Azərbaycanla bu təşkilat arasında əlaqələri müzakirə edib. Təşkilatın qaydalarına görə, üzv dövlət təhsil, elm və mədəniyyətlə məşğul olan qurumların fəaliyyətini bu təşkilatın işi ilə əlaqələndirmək üçün ilk növbədə Milli Komissiya yaratmaq yolu ilə mü-vafiq tədbirlər həyata keçirməlidir. Ulu Öndər Heydər Əliyev Fransaya səfər-dən sonra, 1994-cü il fevralın 21-də UNESCO üzrə Azərbaycan Respubli-kasının Milli Komissiyası yaradılması barədə sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev də bu mö-təbər təşkilatla əlaqələrin inkişaf etdirilməsinə böyük diqqətlə yanaşır. 2004-cü ilin sentyabr ayında Azər-baycanın UNESCO yanında Daimi Nümayəndəliyi təsis edildi. 2006-cı il-də isə ölkəmiz UNESCO-nun "Qeyri-maddi mədəni irsin qorunması haq-qında" Konvensiyasını təsdiq edib.

Bu gün Azərbaycanla UNESCO arasında sıx əməkdaşlıq münasibət-ləri mövcuddur. Təbii ki, bu qurumlar əlaqələrin son illərdə yüksələn xətlə inkişafında, möhkəmləndirilməsində, milli-mədəni irsimizin UNESCO xətti ilə bütün dünyada təbliğində Azər-baycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın xidmətləri əvəzsizdir. 1995-ci ildən etibarən rəhbərlik etdiyi Azərbaycan Mədə-niyyətinin Dostları Fondunun xətti ilə festivallar, sərgilər, mədəniyyət təd-birləri və konsertlər təşkil etməklə, xanım Mehriban Əliyeva ölkəmizin mədəni irsinin təbliğinin, onun milli və regional səviyyələrdə mühafizəsi-nin təmin olunması sahəsində böyük xidmətlər göstərib. Azərbaycanın ənənəvi klassik musiqisini dünya miqyasında tanımaq məqsədilə xanım Mehriban Əliyeva Bakıda Bey-nəlxalq Muğam Mərkəzinin yaradı-lması təşəbbüsünü irəli sürüb. Bu gün muğamsevərlərin istifadəsində olan bu mərkəz həm də beynəlxalq musi-qi tədbirlərinin keçirilməsi üçün uni-kal məkandır.

Ardı 4-cü səh.

İkitərəfli dostluq münasibətləri bundan sonra da uğurla inkişaf edəcək

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 2-də Belarus Respublikasının Prezidenti Aleksandr Lukaşenkoya telefonla zəng edib.

Prezident İlham Əliyev Belarus Prezidentini II Avropa Oyunlarının yüksək səviyyədə təşkili və Belarus idmançılarının bu yarışlarda qazandığı uğurlar münasibətilə təbrik edib. Dövlət başçısı, eyni zamanda Aleksandr Lukaşenkoya Belarus Respublikasının milli bayramı - Müstəqillik günü münasibətilə təbriklərini çatdırıb, Belarus xalqına tərəqqi və firavanlıq arzulayıb.

Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko təbriklərə və xoş sözlərə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirib.

Dövlət başçıları ölkəmiz arasında ikitərəfli dostluq münasibətlərinin bundan sonra da uğurla inkişaf edəcəyinə əminliklərini bildirib və əlaqələrimizin perspektivləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparıblar.

Prezidentin Mətbuat Xidməti

Belarus Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Aleksandr Lukaşenkoya

Hörmətli Aleksandr Qriqoriyeviç!
Sizi milli bayramınız - Böyük Vətən müharibəsində Belarusun alman faşist işğalçılarından azad edilməsi ilə əlamətdar olan Müstəqillik Günü münasibətilə ürəkdən təbrik edirəm.

Belarus həqiqətən tarixi əhəmiyyətli bu hadisənin 75-ci ildönümünü müstəqilliyin və suverenliyin möhkəmlənməsi, dövlət idarəçiliyinin və siyasi sistemin təkmilləşdirilməsi və modernləşdirilməsi, dinamik və ardıcıl sosial-iqtisadi inkişaf yolunda inamla irəliləyən, firavanlaşan ölkə kimi qarşılayır.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək, Sizi ən yüksək səviyyədə təşkil olunmuş və bütün idman həvəskarları üçün əsl bayrama çevrilmiş, onlara parlaq çıxışlar və unudulmaz anlar

bəxş etmiş II Avropa Oyunlarının uğurla keçirilməsi münasibətilə təbrik etmək istəyirəm.

Bu genişmiqyaslı idman bayramı xalqlar və ölkələr arasında sülhün, etimadın və qarşılıqlı anlaşmanın möhkəmlənməsinə şərait yaradan Olimpiya hərəkatının sarsılmaz prinsiplərinə Belarusun sadıqlığını bir daha əyani şəkildə nümayiş etdirdi.

Hörmətli Aleksandr Qriqoriyeviç, Sizə möhkəm cansağlığı və bütün təşəbbüslərinizdə uğurlar, qardaş Belarusun xalqına isə sülh və firavanlıq arzu edirəm.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 1 iyul 2019-cu il

Nəcib missiya

Köməksizlərin himayədarı, çarəsizlərin ümidgahı...

*Budur, orda uşaqlar
Atılırlar-düşürlər.
Bəlkə topları yoxdu? -
Qoy verim ürəyimi
qovsunlar yorulunca...*

O, nəcib missiyanın davamçısıdır...
Xeyirxahlıq elçisi...
Ümidsiz qəlblərin müjdəçisi...
Körpə haraylarını ünu...
Haqsızlığın qarçısı...
Atılmış, çarəsiz, xəstə uşaqların pənah, ünvan yeri...
Lap kiçik, hələ məktəb yaşlarından ekranlardan tanıyırdıq onu...
Babasının - Ulu Öndər Heydər Əliyevin əlindən tutaraq kimsəsizlər, autizmlilər, daun,

əqli qüsurlu, əngəlli və digər qayğıya ehtiyacı olan uşaqların şənliklərində iştirak edir, birlikdə rəqs edir, şənəlir, onların göstərdikləri səhnəciklərə tamaşa edir, nailiyyətlərini, əzmlərini heyranlıqla alqışlayırdı...
Lap kiçik yaşlarından nəcib ailəsindən genetik ötürülən xeyirxahlıq missiyanını zərif çiyinlərinə götürübdü...
Onun yeganə qayəsi bütün uşaqların xoşbəxt, gələcəyinin parlaq olması üçün çalışmaq idi...
Və illərdir bu müqəddəs məqsədə doğru dayanmadan irəliləyir...
İncə ruhlı, şair təbiətli, qayğıkeş, sülhsevər, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevadan danışırıq...

Ardı 4-cü səh.

“Star” - yaşı az, uğurları çox

Fəaliyyət göstərdiyi 9 ay ərzində zavod beynəlxalq standartlar səviyyəsində işlədiyini təsdiqləyib

“Star” Neft Emalı Zavoduna (NEZ) verilən üç mühüm sənəd müəssisənin beynəlxalq standartlara uyğun fəaliyyət göstərdiyini təsdiqləyib. Bunlar “İntegrasiya edilmiş idarəetmə sistemi”, “Keyfiyyət idarəetmə sistemi”, “Ekoloji idarəetmə sistemi və Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizliyi idarəetmə sistemi” üzrə olan sənədlərdir.

SOCAR-ın (Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkəti) Türkiyənin İzmir şəhərinin Əliəğa rayonunda inşa etdiyi “Star” Neft Emalı Zavodu cəmi 9 aydır fəaliyyət göstərir. Bununla belə, müəssisə bir sıra uğurlara imza atıb. Belə ki, bu ilin fevral ayında zavod “Petkim Petrokimya Holding A.Ş.”yə ilk məhsulunu satıb. Məhsul “Petkim”ə boru kəmərləri ilə çatdırılıb. İlk mərhələdə “Petkim”ə satılan bu məhsul 1303 ton naftadan ibarət olub. Ümumiyyətlə, bundan sonra “Petkim”in naftaya olan tələbatını bütövlükdə “Star” ödəyəcək.

İndiyədək “Star” bir sıra önəmli mü-kafatlarla da layiq görülüb. İlin əvvəlində zavod “Ən yaxşı maliyyə layihəsi idarəetmə” mükafatını alıb. “Star”a həmin mükafat “International Finance” jurnalı tərəfindən verilib.

Yanvar ayında “Star”ın, həmçinin “SAP S/4 HANA IS-OIL” layihəsi nümunə-

vi layihə seçilib. Zavodun sözügedən layihəsinə bu yüksək qiymət Frankfurtda keçirilən, 50-dən çox ölkədən 3000-dən artıq layihənin iştirak etdiyi “SAP S-KOM” konfransında verilib. Həmin tədbirdə “Star”ın strateji əhəmiyyətindən və rəqəmsal neftayırma zavodu olmaq yolunda atılan addımlarından da ətraflı bəhs edildi.

Aprel ayında isə müəssisə Ankara-da keçirilən SAP Rəqəmsal Transformasiya Zirvəsinin “İlin ən yaxşı layihələri” mərasimində “Enerji sektorunda

ilin rəqəmsal transformasiya layihəsi” mükafatına layiq görüldü.

Xatırladaq ki, “Star” Neft Emalı Zavodu keçən il oktyabrın 19-da Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Türkiyənin dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə açılıb. “Star”ın istifadəyə verilməsi Azərbaycanın qısa müddətdə investisiya yatırılan ölkədən sərmayə yönəldən ölkəyə çevrildiyini bir daha nümayiş etdirib.

Ardı 6-cı səh.

Təbiət səxavətlə Azərbaycanı dünyada mövcud olan 11 iqlim qurşağından 9-nu bəxş edib. Havanın isti keçməsi nəticəsində yurdumuzda yetişən nemətlər keyfiyyətli və dadlı olur.

Məhsulun yetişməsi üçün yaranışın dörd unsurundan biri sayılan su da başlıca şərtidir. Günəş öz nurunu və istiliyini bizə lazımcı bəxş edir. Yağan qar və yağışla yanaşı əkinlərin, tarlaların, bağların suvarılması üçün insan əməyinə, düşüncəsinə də ehtiyac yaranır. Bunun üçün kənd adamları əsrlər boyu torpaqda çalışaraq təc-rübə toplamış və zaman keçdikcə suvarmanın nəzəriyyəsini yaratmışlar. Beləcə, meliorasiya, irriqasiya bir elm kimi təşəkkül tapmağa başlamışdır.

Təbii ram edən insan “Yağmadı yağış, bitmədi qamış” deyimini artıq arxıvə göndərmişdir. Sovetlər birliyi zamanı suvarmanın elmi əsasları daha da inkişaf etmiş, ozamankı müttəfiq respublikalarda bu sahə ilə məşğul olan nazirliklər, elmi-tədqiqat institutları səmərəli fəaliyyət göstərmiş, ali məktəblərdə kadrlar hazırlayan fakültələr olmuş və onlar indi

Günəş və su

Bu, pambıqçılıq üçün başlıca şərtidir

də var. Müstəqilliyimizin ilk illərində su təsərrüfatı ilə məşğul olan qurum müəyyən çətinliklərlə üzləşsə də, xalqın təkidli tələbi ilə yenidən hakimiyyətə qayıdan Heydər Əliyevin müdrik siyasəti nəticəsində bu sahədə də işlər axarına düşmüşdür.

“Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC kimi fəaliyyətə başlayan qurum

1990-cı illərin ortalarında yaz aylarında Kür çayında suyun səviyyəsinin bir neçə il dalbadal artması nəticəsində yaranan problemi aradan qaldıraraq, sahilboyu yaşayış məntəqələrinin daşqın-lardan və qurut sularından xilas edilməsi üçün misilsiz işlər gördü. Ekskavatorların, buldozərlərin, ağırtonlu yük-boşaldan maşınların köməyi,

ən başlıcası isə sözügedən qurumun mütəxəssislərinin, yerli təşkilatların gərgin əməyi ilə Kür çayının hər iki sahilində yüz kilometrə bəndlər vuruldu. Kür üstündə yerləşən rayon mərkəzləri, şəhər, qəsəbə və kəndlər müəyyən çətinliklərlə üzləşsələr də, daşqınlardan itkisiz ötürüldü.

Ardı 6-cı səh.

“Qiymətli kağızlar bazarı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 15-ci və 26-cı bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alır**:

“Qiymətli kağızlar bazarı haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, № 7, maddə 813; 2016, № 3, maddə 411, № 11, maddə 1756, № 12, maddə 2003; 2017, № 2, maddə 159, № 5, maddə 712, № 12 (I kitab), maddə 2222; 2018, № 5, maddə 893, № 7 (I kitab), maddə 1395; 2019, № 1, maddələr 33, 50, № 2, maddə 189; Azərbay-

can Respublikasının 2019-cu il 23 aprel tarixli 1567-VQD nömrəli və 3 may tarixli 1586-VQD nömrəli qanunları) 16.16.4-cü maddəsində “müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən” sözləri “maliyyə bazarlarına nəzarət orqanı tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanı ilə razılaşdırmaqla” sözləri ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 13 iyun 2019-cu il

“Qiymətli kağızlar bazarı haqqında”

Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə”

Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 13 iyun tarixli

1610-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi və

“Qiymətli kağızlar bazarı haqqında” Azərbaycan Respublikasının

2015-ci il 15 may tarixli 1284-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə”

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 14 iyul tarixli 566

nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 19-cu və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, “Qiymətli kağızlar bazarı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 13 iyun tarixli 1610-VQD nömrəli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti;

1.1. Azərbaycan Respublikası qanunlarının və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktlarının “Qiymətli kağızlar bazarı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılması ilə bağlı təkliflərini üç ay müddətində hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

1.2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını üç ay müddətində təmin edib Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.3. mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını nəzarətdə saxlasın və bu-nun icrası barədə beş ay müddətində Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

1.4. bu Fərmandan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

2. “Qiymətli kağızlar bazarı haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il 15 may tarixli 1284-IVQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2015-ci il 14 iyul tarixli 566 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2015, № 7, maddə 834; 2016, № 6, maddə 1049; 2017, № 5, maddə 847) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 2.1-ci bəndində “maddəsində” sözü “və 16.16.4-cü maddələrində” sözləri ilə əvəz edilsin;

2.2. 2.3-cü bənd ləğv edilsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının və normativ xarakterli aktların “Qiymətli kağızlar bazarı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğunlaşdırılmasını təmin edib Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə məlumat versin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 iyul 2019-cu il

Konstitusiya Məhkəməsi Palatasının növbəti iclası

Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsi Palatasının növbəti iclası keçirilib.

Konstitusiya Məhkəməsinin mətbuat xidmətidən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iclasda Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 130-cu maddəsinin IV hissəsinə və “Konstitusiya Məhkəməsi haqqında” Qanunun 7.1-ci

maddəsinə əsasən, Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosessual Məcəlləsinin 90.9-cu və 91.7-ci maddələrinin şərh edilməsinə dair Azərbaycan Respublikası Prokurorluğunun sorğusuna baxılaraq, icraata qəbul olunması haqqında qərardad çıxarılıb.

Sorğuya mahiyyəti üzrə, tərəflərin iştirakı ilə Konstitusiya Məhkəməsi Plenumunun iyun 19-na təyin edilmiş iclasında baxılacaq.

Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə Milli Məlumatlandırma Portalı təqdim olunub

İyulun 2-də “2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında rəsmi statistikanın inkişafına dair Dövlət Proqramı” çərçivəsində Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin təşəbbüsü və BMT-nin İnkişaf Proqramının Azərbaycan üzrə nümayəndəliyinin dəstəyi ilə yaradılmış Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri (DIM) üzrə Milli Məlumatlandırma Portalının təqdimat mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, təqdimat mərasimində Baş Nazirin müavini, Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurasının sədri Əli Əhmədov, Dövlət Statistika Komitəsinin sədri, Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurasının üzvü Tahir Budaqov, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Azərbaycanı rezident əlaqələndiricisi Qulam İshaqzadə və İnkişaf Proqramının (UNDP) ölkəmizdəki rezident nümayəndəsi Alessandro Frakasetti çıxış ediblər.

Qeyd olunub ki, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 oktyabr tarixli

fərmanına əsasən, Baş Nazirin müavini Əli Əhmədovun sədrliyi ilə Dövlət Statistika Komitəsi də daxil olmaqla aidiyyəti dövlət orqanlarının təmsil olunduğu Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurası yaradılıb. Şuranın fəaliyyəti səmərəli təşkil edilib, bu istiqamətdə qarşıda duran vəzifələr konkretləşdirilib, 2030-cu ilədək Azərbaycan üçün əhəmiyyət kəsb edən, global məqsəd və hədəflərə uyğun milli prioritetlər və onlara dair göstəricilər, milli səviyyədə DIM-ə nail olunmasına dair icra və hesabatlıq mexanizmi müəyyənləşdirilib, ölkədə qəbul edilən dövlət proqramları və strategiyalar DIM ilə uzlaşdırılıb. Sözügedən fərmandan irəli gələn tapşırıqlar ölkəmizdə dayanıqlı inkişaf sahəsində aparılan islahatların başlıca istiqamətləri üzrə təkanverici rol oynayır.

Məlum olduğu kimi, BMT tərəfindən dayanıqlı inkişaf sahəsində müəyyən edilmiş 17 məqsəd və 169 hədəf üzrə irəliləyişin ölçülməsi milli statistika məlumatlarına əylətililiyin təmin olunmasını tələb edir. Bu da öz növbəsində, DIM üzrə göstəricilər barədə keyfiyyətli statistika mə-

lumatlarının vaxtlı-vaxtında təqdim edilməsi sahəsində milli innovativ təşəbbüslərin irəli sürülməsinə zəmin yaradıb. Bu baxımdan DIM üzrə əldə ediləcək nailiyyətlərin mütləqdi izlənilməsi, məlumatların müasir texnologiyalarla daha effektiv üsullarla kütləvi şəkildə istifadəçilərə çatdırılması informasiya yayımının müasir tələblər səviyyəsində təşkilinə zəmin yaradır. Bu kontekstdə statistik potensialın gücləndirilmə-

“Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat Agentliyinin fəaliyyətinin təmin edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 10 dekabr tarixli 387 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Müharibə veteranlarına Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü”nün təsis edilməsi haqqında”

2019-cu il 15 aprel tarixli 641 nömrəli və “I dərəcə əlilliyi olan şəxslərə və ya sağlamlıq imkanları məhdu 18 yaşınadək uşaqlara qulluq edən şəxslərə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüdü”nün təsis edilməsi haqqında”

2019-cu il 15 aprel tarixli 643 nömrəli fərmanlarının icrasını təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 10 dekabr tarixli 387 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 12 (I kitab), maddə 2544) ilə təsdiq edilmiş “DOST” mərkəzlərində göstərilən xidmətlərin siyahısı”na aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 5.2.2-ci yarımbəndin 11.1-11.5-ci abzasları ləğv edilsin.
- 7-ci hissə üzrə:

7.8.	1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsi iştirakçılarına, İkinci Dünya müharibəsi dövründə Leningrad şəhərinin mühasirəsi zamanı şəhərin müəssisələrində, idarə və təşkilatlarında işləmiş və “Leningradın müdafiəsinə görə” medalı, “Leningrad mühasirəsində yaşayan” döş nişanı ilə təltif edilmiş şəxslərə
7.9.	ümumi xəstəliklə, hərbi xidmət dövründə xəstələnmə ilə, əmək zədəsi və peşə xəstəliyi ilə, hərbi əməliyyatlar keçirilən zonada olmaqla əlaqədar, Çernobil AES-də qazanın ləğvi ilə bağlı səbəblərdən I qrup əlilliyi olan şəxslərə

2.1. 7.8-ci və 7.9-cu bəndlər aşağıdakı redaksiyada verilsin:

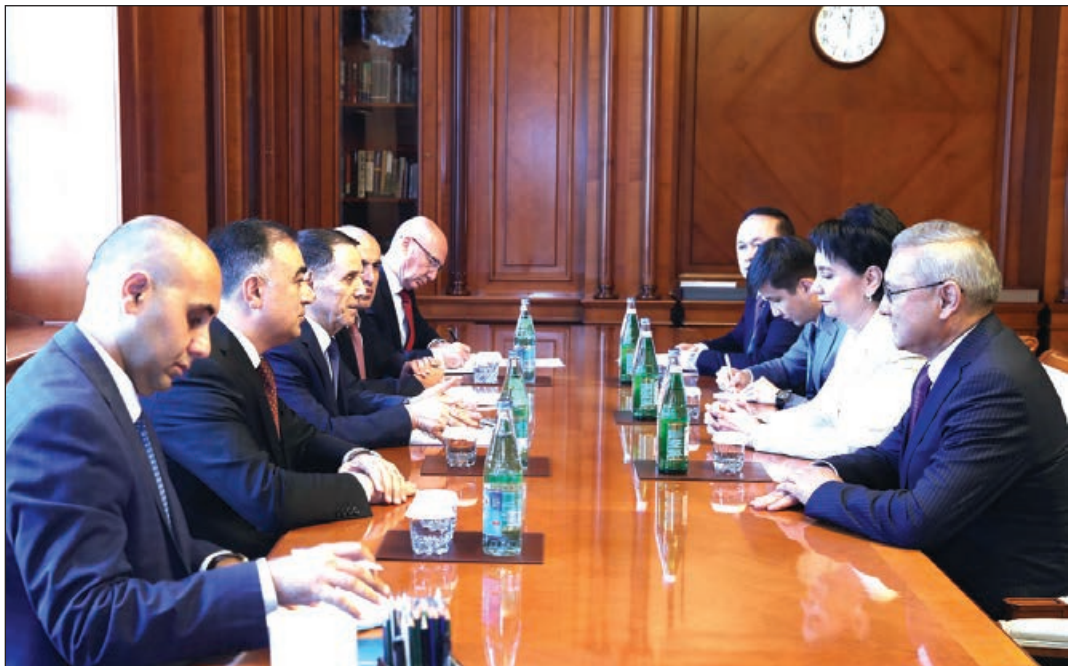
7.11.	I dərəcə əlilliyi olan şəxslərə qulluq edən şəxslərə
7.12.	sağlamlıq imkanları məhdu 18 yaşınadək uşaqlara qulluq edən şəxslərə
7.13.	müharibə veteranlarına

2.2. aşağıdakı məzmununda 7.11 - 7.13-cü bəndlər əlavə edilsin:

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 iyul 2019-cu il

Dost ölkələr olan Azərbaycan ilə Qazaxıstan arasındakı əlaqələr strateji xarakter daşıyır

AZƏRTAC xəbər verir ki, Baş Nazir Novruz Məmmədov UNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının Bakıda keçirilməsinin əhəmiyyətindən danışıaraq dost ölkələr olan Azərbaycan ilə Qazaxıstanın bu təşkilat çərçivəsində də fəal əməkdaşlıq etdiklərini diqqətə çatdırıb. Tarixən qarşdaş ölkələrimiz, xalqlarımız arasında çox sıx əlaqələrin mövcud olduğunu bildirən Baş Nazir Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin və Qazaxıstan xalqının lideri Nursultan Nazarbayevin bu münasibətlərin möhkəmləndirilməsində mühüm xidmətlərini olduğunu vurğulayıb. “Bizim ölkələrimiz arasında müxtəlif sahələrdə çox yaxşı əlaqələr möv-

cuddur. Azərbaycan və Qazaxıstan beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində də çox sıx əməkdaşlıq edirlər. Qazaxıstan Azərbaycanın iştirak etmədiyi təşkilatlarda, tədbirlərdə daim bizim ölkəmizin mövqeyini müdafiə edir. Hə-sab edərim ki, bu, ölkələrimiz

arasındakı dostluğun təzahürüdür və digər dövlətlər üçün də yaxşı nümunə ola bilər” deyər Novruz Məmmədov vurğulayıb.

Baş Nazir Novruz Məmmədov yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlərin iki ölkə arasındakı münasibətlərin ge-

nişləndirilməsi baxımından önəmli olduğunu vurğulayaraq xanım Gülşara Abdıkalkovanın Azərbaycana səfərinin UNESKO çərçivəsində, həmçinin müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın daha da inkişafına təkan verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin iclası keçirilib

İyulun 2-də Milli Məclisdə “Ali təhsil haqqında” yeni qanun layihəsinin hazırlanması məqsədilə parlamentin Elm və təhsil komitəsi üzvlərinin, Təhsil Nazirliyinin təmsilçilərinin və mütəxəssislərin iştirakı ilə iclas keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Elm və təhsil komitəsinin sədri İsa Həbibbəyli iclası açaraq bildirib ki, son dörd il ərzində komitə tərəfindən bir sıra yeni qanunlar, o cümlədən “Təhsil haqqında”, “Məktəbəqədər təhsil haqqında”, “Peşə təhsili haqqında”, “Elm haqqında” sənədlər qəbul edilib. Bu qanunlar müvafiq mərhələlərlə hazırlanıb. Hazırda “Ali təhsil haqqında” qanun layihəsinin hazırlanması prosesinə start verilib.

Bildirilib ki, 2009-cu ildən sonra dünyada təhsil sistemində böyük dəyişikliklər olub. Çalışacağı ki, həm dünya təcrübəsində olan dəyişikliklər, həm də Azərbaycan təhsilindəki yeniliklər layihədə öz əksini tapsın.

Iclasda qanun layihəsinin hazırlanması üzrə işçi qrupun yaradılması məsələsinə də baxılıb. Diqqətə çatdırılıb ki, işçi qrupun sədri İsa Həbibbəyli, sədr müavini Milli Məclisin deputatı Bəxtiyar Əliyev və Təhsil nazirinin müavini İdris İsayevdir. İşçi qrupda Milli Məclisin deputatları Şəmsəddin Hacıyev, Ağacan Əbiyev, Kəmalə Əliyeva, Musa Qasımlı, Pərvin Kərimzadə, Asim Mollazadə, Təhsil Nazirliyinin mütəxəssisləri təmsil olunublar.

İsa Həbibbəyli onu da vurğulayıb ki, bu qanun Konstitusiyamızın müvafiq maddəsinə uyğun olaraq ölkəmizdə ali təhsilin təmin olunması sahəsində dövlət siyasətinin əsas prinsiplərini, ali təhsilin təşkilatı-hüquqi və iqtisadi əsaslarını müəyyən edəcək. Sənəddə ali təhsilin təşkilı, bu sahənin işçilərinin atestasiyası, müəssisələrin idarə olunması və maliyyələşdirilməsi, təhsilalanların və təhsilverənlərin hüquq və vəzifələri, ali təhsil sahəsində sahibkarlıq və innovasiya fəaliyyəti və bir sıra digər məsələlər öz əksini tapacaq. Layihədə, eyni zamanda ali təhsil sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıqla bağlı məqamlar da nəzərdə tutulub.

Müzakirələr zamanı çıxış edən deputatlar Bəxtiyar Əliyev, Şəmsəddin Hacıyev, Musa Qasımlı, Asim Mollazadə, Pərvin Kərimzadə, Ağacan Əbiyev, Rafael Hüseynov və Təhsil Nazirliyinin təmsilçiləri İdris İsayev, Yaqub Pirişev, ADA Universitetinin prorektoru Fəriz İsmayilzadə hazırlanacaq qanun layihəsi ilə bağlı fikirlərini bildirib, təkliflərini veriblər.

Azərbaycan Polisinin yaranmasının 101-ci ildönümünü qeyd edilib

İyulun 2-də Azərbaycan Polisi yaranmasının 101-ci ildönümünü qeyd edilib.

Daxili İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, bu münasibətlə təntənəli tədbirdən əvvəl Daxili İşlər naziri, general-polkovnik Vilayət Eyvazovun rəhbərliyi ilə DİN-in əməkdaşları Fəxri xiyabana gələrek ulu öndər Heydər Əliyevin abidə kompleksini önünə tərəf çiçək dəstələri düzüblər.

Həmçinin görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə xanım Əliyevanın da xatirəsi ehtiramla yad olunub.

Sonra respublikanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda canlarından keçmiş mərd mübarizlərin uyuduğu Şəhidlər xiyabanı ziyarət edilib, şəhidlərimizin məzarları üzərinə tərəf çiçək dəstələri düzüldü.

Daxili İşlər Nazirliyində Azərbaycan Polisinin növbəti ildönümünə həsr olunmuş təntənəli mərasim keçirilib.

Mərasim iştirakçıları xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin, Azərbaycanın suverenliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçən və xidməti borcu yerinə yetirərək həlak olmuş polis əməkdaşlarının xatirəsini bir dəqiqəlik sükutla yad ediblər. Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni səsləndirilib.

Nazir, general-polkovnik Vilayət Eyvazov Azərbaycan Polisinin keçdiyi şərəfli yol, xüsusən ulu öndər Heydər Əliyevin respublikamıza rəhbərlik etdiyi dövrlərdə daxili işlər orqanlarının fəaliyyətinin təşkil, peşəkarlıq, proseslərə operativ müdaxiləsi sayəsində həmin cəhdlərin qarşısına siper çəkildiyini, hərtərəfli islahatların, möhtəşəm transmilli layihələrin həyata keçirilməsi üçün zəruri olan sabitliyin bərqərar olduğunu bildirib.

Müasirləşmə tendensiyasının Daxili İşlər Nazirliyinin bütün orqan və hissələrini əhatə etdiyini vurğulayan general-polkovnik Vilayət Eyvazov ötən 16 ilə yaxın müddətdə fəaliyyətin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, maddi-texniki təminatın yaxşılaşdırılması, o cümlədən ən müasir texnologiyalarla təchizatın yüksək səviyyəyə çatdırıldığını, onlara elektron xidmət, veb-sayt, "qaynar xətt" və digər informasiya resurslarının yaradıldığını, polisə "ASAN xidmət" mərkəzlərində fəaliyyətinin təşkil olduğunu deyib. Qeyd edilib ki, vətəndaş məmnunluğunu təmin

ziyyətdə onun qətiyyəti, xalqın öz rəhbərinə olan sarsılmaz inamı və dəstəyi, hüquq mühafizə orqanlarının yüksək peşəkarlığı, proseslərə operativ müdaxiləsi sayəsində həmin cəhdlərin qarşısına siper çəkildiyini, hərtərəfli islahatların, möhtəşəm transmilli layihələrin həyata keçirilməsi üçün zəruri olan sabitliyin bərqərar olduğunu bildirib.

Müasirləşmə tendensiyasının Daxili İşlər Nazirliyinin bütün orqan və hissələrini əhatə etdiyini vurğulayan general-polkovnik Vilayət Eyvazov ötən 16 ilə yaxın müddətdə fəaliyyətin beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması, maddi-texniki təminatın yaxşılaşdırılması, o cümlədən ən müasir texnologiyalarla təchizatın yüksək səviyyəyə çatdırıldığını, onlara elektron xidmət, veb-sayt, "qaynar xətt" və digər informasiya resurslarının yaradıldığını, polisə "ASAN xidmət" mərkəzlərində fəaliyyətinin təşkil olduğunu deyib. Qeyd edilib ki, vətəndaş məmnunluğunu təmin

min edən bu və digər innovativ təşəbbüslər orqan və hissələrdə qanunçuluğun qorunmasının effektivliyini, xidmətin səmərəsini və operativliyini qat-qat artırıb.

Nazir Vilayət Eyvazov dövlət başçısının rəhbərliyi ilə təkə cari ildə sosial islahatların reallaşdırılması nəticəsində Daxili İşlər Nazirliyinin əməkdaşlarının əməkhaqlarının artırıldığını, bu peşə bayramı ərəfəsində isə 26 əməkdaşın dövlət mükafatları ilə təltif edildiyini, rəhbər vəzifəli bir şəxsə ali xüsusi rütbə verildiyini xatırladı. General-polkovnik Vilayət Eyvazov bunun Prezidentin şəxsi heyətə göstərdiyi ali diqqət və qayğının növbəti əyani ifadəsi olduğunu bildirib, eyni zamanda, daxili işlər orqanlarının və Daxili Qoşunların asayışın və təhlükəsizliyin təmini üzrə fəaliyyətin dövlət başçısının və Birinci vitse-prezidentin yüksək qiymətləndirdiyini, şəxsi heyətə təşəkkürlərini ifadə etmələrini məmnunluq hissi ilə vurğulayıb.

başçısının inam və etimadını hər zaman layiqincə doğrultmağa çalışacaq.

Çıxışının sonunda nazir Azərbaycan Polisinin yaranmasının 101-ci ildönümünü münasibətlə bütün şəxsi heyəti, veteranları, respublikanın ərazi bütövlüyü uğrunda şəhidlik zirvəsinə ucalmış, vəzifə borcunu yerinə yetirərək həlak olmuş əməkdaşların ailə üzvlərini bir daha ərəkədən təbrik edib, onlara möhkəm cansağlığı, xidmətdə və şəxsi həyatda uğurlar arzulayıb.

Sonra xidməti vəzifələrin yerinə yetirilməsində fərqlənmiş bir qrup əməkdaşın mükafatlandırılmasına dair Daxili İşlər nazirinin əmri elan olunub.

General-polkovnik Vilayət Eyvazov mükafatları təqdim edib.

Təntənəli mərasimin sonunda Azərbaycan Dövlət Televiziyası tərəfindən hazırlanmış "Azərbaycan Polisi - 101" sənədli filmi nümayiş olunub.

Bakıda Belarusun milli bayramı qeyd edilib

İyulun 2-də Belarusun Azərbaycandakı səfirliyi ölkəsinin milli bayramı - Müstəqillik Günü münasibətilə rəsmi qəbul təşkil edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə əvvəlcə Azərbaycanın və Belarusun Dövlət himnləri səsləndirilib.

Səfir Gennadi Axramoviç bildirib ki, 1944-cü il iyulun 3-də Minskin faşist işğalçılarından azad edilməsi Belarusun Müstəqillik Günü kimi qeyd olunur. Belarus xalqı İkinci Dünya müharibəsi zamanı böyük itkilər yaşayıb. O, Belarusun işğaldan azad olunmasında iştirak edən ölkələrə minnətdarlığını bildirib.

Səfir, həmçinin Belarusun Azərbaycan ilə əlaqələrinə toxunub. Bildirib ki, Belarus Azərbaycan ilə əməkdaşlığa və dostluğa böyük önəm verir. İki ölkə arasında münasibətlər strateji xarakter daşıyır. Azərbaycan-Belarus əlaqələri qarşılıqlı səmərəli əməkdaşlıq üzərində qurulub.

Rəsmi qəbulda çıxış edən Baş Nazirin birinci müavini Yaqub Eyyubov Azərbaycan hökuməti adından Belarus xalqını təbrik edib.

Yaqub Eyyubov Azərbaycan-Belarus münasibətlərinin səmimi dostluğa əsaslandığını deyib. Bildirib ki, yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər, eləcə də iki ölkənin liderləri arasındakı şəxsi dostluq münasibətləri əlaqələrimizin inkişafına böyük töhfə verir. Azərbaycan və Belarusun qarşılıqlı etimada əsaslanan münasibətləri var. Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli məsələsində prinsipial mövqeyini alqışlayırıq.

Baş Nazirin birinci müavini vurğulayıb ki, Azərbaycan və Belarus arasında iqtisadiyyat, mədəniyyət, idman, səhiyyə, kənd təsərrüfatı, ticarət, maşınqayırma və digər sahələrdə əməkdaşlıq genişlənir.

Yaqub Eyyubov qeyd edib ki, Bakıdan sonra Avropa Oyunlarının estafetini Belarusun götürməsi çox əlamətdardır. Belarus Avropa Oyunlarını çox yüksək səviyyədə təşkil etdi və öz qonaqpərvərliyini nümayiş etdirdi.

Qəbulda dövlət və hökumət rəsmiləri, Milli Məclisin deputatları, Azərbaycanda akkreditə olunmuş diplomatik korpusun təmsilçiləri, KİV nümayəndələri iştirak ediblər.

Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində təşkil edilən tədbirdə Ağa Xan Fondunun fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilib

İyulun 2-də Bakı Konqres Mərkəzində UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində Ağa Xan Fondunun ("Ağa Khan Foundation") mədəni irsin qorunub saxlanılmasına sahəsində fəaliyyətinə həsr olunmuş tədbir keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev Ümumdünya İrs Komitəsinin Bakı sessiyası çərçivəsində səmərəli müzakirələrin aparıldığını bildirib. Nazir bu tədbirlərin dünya ictimaiyyətinin diqqətini mədəni irsin qorunub saxlanılmasına yönəldəcəyini vurğulayıb.

O, Ağa Xan Fondunun dünya ölkələrinin mədəni və tarixi abidələrinin bər

pası və mühafizə olunması istiqamətindəki fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib. Əbülfəs Qarayev ölkəmizdə bu istiqamətdə Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun gördüyü işləri xüsusi vurğulayıb.

Daha sonra nazir qeyd edib ki, Ağa Xan Fondunun ilk musiqi mükafatına azərbaycanlı bəstəkar və pianoçu, UNESCO-nun "Sülh artisti" Fıraqiz Əlizadə layiq görülüb.

Sonra Ağa Xan Fondunun fəaliyyəti və tarixi memarlıq abidələrinin qorunub saxlanılması istiqamətində həyata keçirdiyi əsas layihələri əks etdirən videoçarx nümayiş olunub.

Tədbirdə Ağa Xan Fondunun baş meneceri Luis Monreal fond tərəfindən memarlıq abidələrinin bərpası və təmiri

istiqamətində Hindistan, Tacikistan, Əfqanıstan, Mali, Suriya və Pakistanda həyata keçirilən layihələr barədə ətraflı məlumat verib. Bildirib ki, fond tərəfindən 200-ə yaxın mədəni və tarixi abidənin bərpası və təmir olunması həyata keçirilib.

Qeyd edilib ki, memarlıq sahəsi üzrə Ağa Xan Mükafatı artıq dördüncü onillikdir ki, verilir. Mükafat bütün dünyada müsəlman cəmiyyətinin ehtiyaclarının və arzularının uğurla təmin edilməsinə imkan verən inşaat konsepsiyalarının aşkar və təşviq edilməsi məqsədilə təsis edilib.

Sonra çıxış edən nətiqlər memarlıq mükafatının təltif olunduğu müxtəlif tarixi və memarlıq abidələrinin bərpası və qorunub saxlanması ilə bağlı layihələrdən söz açıblar.

Bakıda UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının növbəti günündə müvafiq qərarlar qəbul olunub

Üzv dövlətlərlə məşvərət qrupları arasında dialoqun gücləndirilməsinə həsr olunan hesabat müzakirə edilib

Bakıda UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iyulun 2-də öz işini iştirakçı ölkələrin təmsilçilərinin çıxışları ilə davam etdirir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, sessiyanın növbəti günündə üzv dövlətlərlə məşvərət qrupları arasında dialoqun gücləndirilməsinə həsr olunan hesabat müzakirə edilib.

Sessiyanın təşkilat komitəsinin sədri, Azərbaycanın Mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev müzakirə olunaçaq hesabat barədə danışmış və hər kəsi müzakirələrdə fəal olmağa çağırıb.

Sonra Azərbaycan, Norveç, Tanzaniya, İndoneziya, Bəhreyn, Braziliya, Macarıstan, Küveyt, Qvatemala, Tunis, Avstraliya, Çin və digər ölkələrin təmsilçiləri təqdim olunan hesabatla bağlı fikirlərini bölüşüblər. Bildirilib ki, dialoqun qurulması üçün belə hesabatlar mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Çıxış edənlər Ümumdünya İrs Komitəsinin son illər gördüyü işlərdən və dünyada mədəni irsin qorunması istiqamətində reallaşdırılan layihələrdən də danışılıb.

Çıxışlarda diqqətə çatdırılıb ki, dialoq məşvərət qrupları ilə üzv ölkələr arasında şəffaflığa xidmət edəcək. Qeyri-müəyyənliklərə bağlı müxtəlif mexanizmlər bu işə məsuliyyət bəzər göstərəcək. Eləcə də 15 ildən artıqdır ki, Ümumdünya İrs Komitəsinin siyahı-

sına daxil edilmək növbəsi gözləyən və təhlükə ilə üzlən obyektlər üçün dialoqların qurulması vacibdir. Həmçinin vurğulanıb ki, dialoq daimi aparılmalı, konvensiya ya inamı artırmalıdır.

Məşvərət qurumları modellərinin hazırlanması ideyası ilə çıxış ediblər. Vurğulanıb ki, dialoqun aparılması xüsusi olaraq qərarların optimallaşmasına xidmət edəcək.

Üzv ölkələr dialoqla bağlı təkliflərini də irəli sürüblər. Bildirilib ki, dialoq işin ardıcılığına xidmət etməli, nəticələri dəyişməyə meyillli olmalıdır. Çünki sistemli gələcək və globallaşma prosesinə mənfi halların aradan qaldırılması məhz dialoq vasitəsilə reallaşsın bilər.

Plenar iclas zamanı ICOMOS və ICUN nümayəndələri bildiriblər ki, nominasiyalar prosesində üzv dövlətlər ilə dialoqun qurulması vacibdir.

Çıxış edənlər Ümumdünya İrs Komitəsinin son illər gördüyü işlərdən və dünyada mədəni irsin qorunması istiqamətində reallaşdırılan layihələrdən də danışılıb.

Müzakirələr zamanı həmçinin Azərbaycanın təklif etdiyi "Nominasiya prosesində ilkin siyahıların hazırlanması, reaktiv monitorinqin aparılması məsələsi səmərəli və konstruktiv dialoqun qurulması" bəndi hesabata əlavə edilib. Azərbaycanın təklifi üzv dövlətlərin iştirakçıları tərəfindən qəbul olunub. Daha sonra hesabatdakı müxtəlif bəndlərlə bağlı qərar layihələri müzakirə edilib.

Plenar iclasda gündəliyin əsas məsələlərindən olan Dünya İrs Müliyyətinin Konservasiya vəziyyəti müzakirəyə çıxarılıb.

Sonra UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində

keçirilən Abidə Menecerləri Forumuna həsr edilmiş hesabat dinlənib. Bildirilib ki, Abidə Menecerləri Forumu UNESCO-nun Mədəni İrs Siyahısında yer alan abidələrin idarə edilməsi ilə məşğul olan mütəxəssisləri bir araya gətirmək baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Forum abidə menecmenti üçün təcrübə mübadiləsi, ən son yeniliklərlə bağlı məlumat mübadiləsi baxımından vacib platformadır.

Abidə Menecerləri Forumunun bəyanatı oxunaraq qəbul edilib. Bəyanatda birgə ideyalar, dayanıqlı inkişaf, təcrübələrin bölüşdürülməsi, regional və beynəlxalq səviyyədə əlaqələrin qurulması, birgə addımların atılması və digər məsələlər öz əksini tapıb.

Ümumdünya İrs Komitəsinin sədri xanım Mitheld Rösler hesabatdakı 7-ci bəndlə

bağlı məlumatları diqqətə çatdırıb. Bildirib ki, bu bəndə səmərəli və konstruktiv yanaşma məsələləri, idarəçilik planları, turizmin düzgün idarə olunması və dünya mədəni irsinə turizmin təsiri haqqında fikirlər yer alıb.

Sessiya işini günün ikinci yarısında təhlükə ilə üzlən tarixi məkanların vəziyyətinə dair müzakirələrlə davam etdirib və müvafiq qərarlar qəbul olunub.

Növbəti məsələ kimi Suriyanın qədim Dəməşq şəhərinin vəziyyəti müzakirə olunub. UNESCO-nun Təhlükə ilə üzlən abidələr siyahısına daxil edilən Dəməşqin bu siyahıdan çıxarılması təklif edilib. Abidə və Tarixi Yerlərin Qorunması üzrə Beynəlxalq Şurasının (ICOMOS) təmsilçisi qeyd edib ki, əgər kənardan heç bir təhlükə olmasa, Dəməşqdə konservasiya baxımından sabitlik yaranar. Bir neçə üzv ölkənin də rəyləri nəzərə alınmaqla Dəməşqlə bağlı müzakirələr başa çatıb və müvafiq qərar qəbul edilib.

Çilidəki Hamberson və Santa-Laura məzarlığında konservasiya və bərpa işləri ilə bağlı görülmüş tədbirlər müzakirə edildikdən qeyd olunub ki, burada vəziyyət çox yaxşıdır. 2005-ci ildən bəri görülmüş işlər öz nəticəsini verib. Bütün çıxışçılar Çilini bu uğur münasibətilə təbrik edib və qərar yekdilliklə qəbul edilib.

Sessiya sabah öz işini davam etdirəcək.

UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində paralel iclaslar keçirilib

Bakı Konqres Mərkəzində UNESCO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası iyulun 2-də paralel iclaslarla işini davam etdirir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, ilk iclas Afrika və ərəb ölkələrində baş verən təbii fəlakətlər

və münaqişələr nəticəsində dağıntıya məruz qalan mədəni irsin qorunmasına həsr edilib. Müzakirələrdə 2019-2020-ci illər üçün tədbirlər haqqında məlumat verilib.

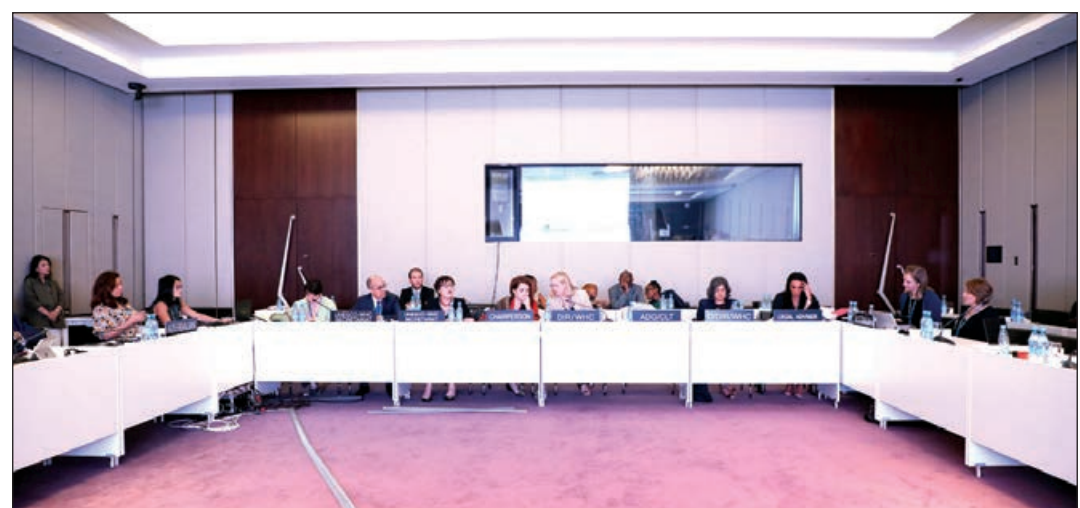
Bildirilib ki, ekoloji mədəni irsin qorunması həm yerli icra orqanlarının, həm də könüllülərin nəzarətində olmalıdır. Dünyada ən çox dağıntıya məruz qalan məhz bu region-

lardır. Bu səbəbdən də Ümumdünya İrs Komitəsi regionlara dəstəyini əsirgəməməlidir.

Dini irsin qorunmasına həsr olunan iclasda dini maraqlarla bağlı ən yaxşı təcrübələr bölüşülüb. Dünyada tolerantlıq, mədəni dialoq və vicdan azadlığı aspektində dini irsin əhəmiyyəti vurğulanıb. Xüsusilə UNESCO siyahısında yer alan dini əhəmlərin qorunmasının mövcud problemləri müzakirə edilib. İştirakçılar öz təcrübələrini bölüşüblər.

Üzv ölkələrin nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən növbəti iclasda büdcə məsələləri müzakirə edilib. İclasda 180 ölkənin mədəni irsin qorunmasına ayırdığı maliyyə fondu və xərcləri nəzərdən keçirilib. İşçi qrupların hesabatları dinlənib.

Paralel iclaslar müzakirələrlə davam etdirilib.

Nəcib missiya

Köməksizlərin himayədarı, çarəsizlərin ümidgahı...

Əvvəli 1-ci səh.

Balaların böyük dostu

Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva və fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyeva Azərbaycanda xeyriyyəçilik, təhsil, səhiyyə və digər məsələlərlə bağlı böyük layihələr həyata keçirirlər. Ən ümumi isə atılmış, kimsəsiz, qayğıya ehtiyacı olan bütün uşaqlara lazımı şərait yaradır, dəstək göstərirlər. Mübaliğəsiz demək olar ki, həmin uşaqları bu həyata bağlayan, çarəsiz valideynlərin ürayindəki ümid qığılcımlarını sönməyə qoymayan da daim göstərilən bu diqqət və qayğıdır.

Leyla xanım Əliyeva hansısa bir bayram, əlamətdar gün gözlemədən daim yardıma ehtiyacı olan körpələrin evini ziyarət edir, onların ən kiçik arzularını, istəklərini belə yerinə yetirməkdən böyük məmnunluq duyur. Bəzən şıltaq bir uşaq kimi onlarla oynayır, dizin-dizin sürünür, bəzən bu balaca bədənərin necə böyük bir qəlbə sahib olmaları onu rıqqətləndirir, bəzən də ümidlə ona dilkən məsum gözələrin dərinliyinə pərdə çəkmiş kədərli görəndə qüssələnir...

"Leyla xanım bizə nə vaxt gələcək, çox darıxmışım onun üçün..."

"Leyla xanım bizə nə vaxt gələcək, çox darıxmışım onun üçün..." Leyla xanımın bu cür xüsusi qayğıya ehtiyacı olan, fiziki qüsurlu uşaqlara maddi və mənəvi qayğı göstərir, hansısa qabiliyyətlər əldə etmələri, nailiyyət qazanmaları, xəstəliklərinin ötürmələri istiqamətində bir addım da olsa irəliləmələri üçün əlinə gələni əsirgəmir. Daim onların qonağı olur, amma bu sadəcə bir ziyarət deyil axı... Həmin ünvanlardakı könüllü yarı, xəstə, çarəsiz uşaqların ağır-acısını paylaşmaq, bir az da olsa azaltmaq, dərindən şərək olmaq üçün dağ boyda ürayə sahib olmaq lazımdır...

Və elə bu cür ürayə sahib olmağın nəticəsi deyilmi ki, Leyla xanım uşaq evində valideyn himayəsindən məhrum olan bir körpə qıza - Əminəyə ürəkəndə bağlanıb və həmin körpəni övladlığa götürüb...

Leyla xanımın qayəsi xeyirxahlıq, insanlığın var olması naminə, əlinə gələni heç zaman əsirgənməkdir...

Və o özü bu barədə deyir ki, "əgər fayda verə biləcək bir iş görməyə imkan varsa, mən həmin imkandan məmnuniyyətlə istifadə edirəm".

Budur, anıdan qayı açılacaq və gülərlü Leyla xanım qollarını açıb onlara sarı gələ-

cək, qucaqlayacaq, sağlarını tumarlayacaq, bəgriyə basacaq, öz doğma balası kimi...

Leyla xanım il boyu bu cür xüsusi qayğıya ehtiyacı olan, fiziki qüsurlu uşaqlara maddi və mənəvi qayğı göstərir, hansısa qabiliyyətlər əldə etmələri, nailiyyət qazanmaları, xəstəliklərinin ötürmələri istiqamətində bir addım da olsa irəliləmələri üçün əlinə gələni əsirgəmir. Daim onların qonağı olur, amma bu sadəcə bir ziyarət deyil axı... Həmin ünvanlardakı könüllü yarı, xəstə, çarəsiz uşaqların ağır-acısını paylaşmaq, bir az da olsa azaltmaq, dərindən şərək olmaq üçün dağ boyda ürayə sahib olmaq lazımdır...

Və elə bu cür ürayə sahib olmağın nəticəsi deyilmi ki, Leyla xanım uşaq evində valideyn himayəsindən məhrum olan bir körpə qıza - Əminəyə ürəkəndə bağlanıb və həmin körpəni övladlığa götürüb...

Leyla xanımın qayəsi xeyirxahlıq, insanlığın var olması naminə, əlinə gələni heç zaman əsirgənməkdir...

Və o özü bu barədə deyir ki, "əgər fayda verə biləcək bir iş görməyə imkan varsa, mən həmin imkandan məmnuniyyətlə istifadə edirəm".

Yasəmən MUSAJEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan növbəti beynəlxalq tədbirə evsahibliyi edir

UNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasının Bakıda keçirilməsi ölkəmizin yüksək qlobal nüfuzunun təsdiqidir

Əvvəli 1-ci səh.

Mehriban Əliyevanın Azərbaycan mədəniyyətinə verdiyi töhfələr UNESKO-nun diqqətindən yayınmayıb. 2004-cü il avqustun 13-də Mehriban Əliyeva Azərbaycanın şifahi xalq ədəbiyyatının və musiqi irsinin qorunub saxlanılması və inkişaf etdirilməsi sahəsindəki yorulmaz səylərinə görə UNESKO-nun "Xəsməramlı səfiri" adına layiq görülüb. Mehriban Əliyeva mədəniyyətə verdiyi töhfələri xalq ədəbiyyatının və musiqi irsinin qorunub saxlanılması və inkişaf etdirilməsi sahəsindəki yorulmaz səylərinə görə UNESKO-nun "Xəsməramlı səfiri" adına layiq görülüb.

Məhəmməd Füzulinin 500 illik, "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanının 1300 illik, N.Tusinin 800 illik, Mirzə Kazımbəyin 200 illik, akademik Yusif Məmmədəliyevin 100 illik, rəssam-xalqçı Lətif Kərimovun 100 illik, "Leyli və Məcnun" operasının ilk tamaşasının 100 illik, akademik Musa Əliyevin 100 illik, yazıçı Mir Cəlal Paşayevin 100 illik, rəssam Səttar Bəhruzadənin 100 illik, İlyas Əfəndiyevin 100 illik, Məhsət Gəncəyevin yaradıcılığının 900 illik, Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" musiqili komediyasının 100 illik, "Kitabi-Dədə Qorqud" eposunun alman dilinə tərcüməsinin və nəşrinin 200 illik yubileylərinin UNESKO səviyyəsində qeyd edilməsi ölkəmizlə bu təşkilat arasında ki uğurlu əməkdaşlığın bariz nümunəsidir. Bütün bunlarla yanaşı, Azərbaycan muğamı, xalçası, aşıq musiqisi,

tar ifası, Novruz bayramı, kəlağayı sənəti, Lahic misgerlik sənəti UNESKO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Repräsentativ siyahısına, Çövkən-Qarabağ atüstü oyun ənənəsi isə qurumun təcili qorunmağa ehtiyacı olan Qeyri-Maddi Mədəni İrs Siyahısına daxil edilib. Eyni zamanda Qız Qalası, İçərişəhər, Şirvanşahlar sarayı və Qobustan Dövlət Tarix və Bədii Qoruğu da UNESKO-nun Ümumdünya İrs Siyahısına salınıb.

Azərbaycan-UNESKO əməkdaşlığı barədə Bakıda səfərdə olan UNESKO-nun Baş direktoru Odrə Azulenin Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva ilə görüşlərində də söz açılıb. İlham Əliyevlə görüşdə Odrə Azule Azərbaycanın mədəniyyətlərarası dialoqa verdiyi töhfəni yüksək qiymətləndirib və ölkəmizdə mədəni və tarixi irsin qorunması və təbliği istiqamətində görülən işlərin əhəmiyyətini qeyd edib.

Prezident İlham Əliyev mədəniyyətlərarası dialoq barədə danışaraq "Bakı Prosesi"nin artıq böyük qlobal platformaya çevrildiyini və müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən dəstəkləndiyini dedi. Həmçinin ölkəmizdə mədəni və təbii irsin qorunması və təbliği istiqamətində duran ən önəmli məsələlərdən biri olduğunu qeyd etdi.

UNESKO-nun Baş direktorunun Mehriban Əliyeva ilə görüşündə də Azərbaycanla bu təşkilat arasında əməkdaşlığın bir çox sahə-

lərə - mədəniyyət, elm, təhsil və digər istiqamətlərdə çox uğurlu inkişaf etdiyi məmnunluqla vurğulandı. "Bütün bu illərdə birgə keçirilən toplantılarda, böyük beynəlxalq tədbirlərdə UNESKO ailəsinin üzvü olmaq mənəm üçün çox xoşdur, böyük şərəfdir", - deyən Mehriban Əliyeva bu il əməkdaşlığın 27-ci ildönümünün qeyd ediləcəyini bildirdi, dünya mədəniyyət irsinin qorunmasında gələcək də çox uğurlu əməkdaşlıq qurulacağına əminliyini ifadə etdi. UNESKO-nun xəsməramlı səfiri onu da bildirdi ki, ölkəmiz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra mədəni, tarixi və dini irsin qorunması dövlət siyasətinin əsas prioritetlərindən birinə çevrilib və son illərdə Azərbaycanda UNESKO-nun tərəfdaşlığı ilə bir sıra möhtəşəm beynəlxalq forumlar, tədbirlər uğurla təşkil edilib.

Beləliklə, Bakı növbəti beynəlxalq tədbirə evsahibliyi edir. Mühtüm beynəlxalq əhəmiyyətə malik belə bir tədbirin Bakıda keçirilməsi ölkəmizlə UNESKO arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini göstərir. Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən UNESKO-nun Ümumdünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyasında 2500-ə yaxın qonaq iştirak edəcək. Dünyanın müxtəlif ölkələrini təmsil edən iştirakçılar dünya irsinin qorunması üçün görüşməsi vacib olan tədbirləri müzakirə edəcəklər.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Dünya mədəni irsinin qorunması yolları Bakıda müzakirə olunur

Azərbaycan növbəti dəfə beynəlxalq tədbirə evsahibliyi edir. Bakı Konqres Mərkəzində UNESKO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində iyunun 27-də Abidə Məncərləri Forumu öz işinə başlamışdır. Xatırladaq ki, "Dünya mədəni və təbii irsinin qorunması haqqında Konvensiya"ya (1972) uyğun olaraq Dünya İrsi Abidə Məncərləri Forumu yeni təşəbbüs kimi 2017-ci ildə Polşanın Krakov şəhərində işə başlayıb və artıq üçüncü dəfədir keçirilir. Cənubi Qafqazın, dünya ictimaiyyətinin maraq dairəsində olan bu forum haqqında bir sıra xarici ölkələrin televiziya kanallarında məlumatlar verilib. Dünya mədəni irsi ilə bağlı məsələlərin müzakirə edildiyi bu tədbirə 50-dən çox ölkəni təmsil edən 70-ə yaxın nümayəndə qatılıb.

Dünya İrs Komitəsinin 42-ci sessiyasında Azərbaycan bir il müddətinə komitənin sədri seçilib. Ölkəmiz üçün böyük əhəmiyyətə malik belə bir qərarın qəbul edilməsi sözsüz ki, Azərbaycanın UNESKO ilə tərəfdaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyədə olmasının göstəricisidir. İyulun 4-dək davam edəcək forum Mədəniyyət Nazirliyi, UNESKO-nun Dünya İrs Mərkəzi, Mədəni mülkiyyətin mühafizəsi və bərpasının öyrənilməsi üzrə beynəlxalq mərkəzin (ICCROM), "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu İdarəsi və Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin birgə təşkilatlığı ilə reallaşmışdır. Dünyanın bu kimi mötəbər beynəlxalq təşkilatlarının öz tədbirlərini Bakıda keçirməsi həm də Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə artan nüfuzundan xəbər verir.

Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası ilə bağlı yaradılmış təşkilat komitəsinin sədri, mədəniyyət naziri Əbülfəs Qarayev forumu açaraq bildirmişdir ki, UNESKO ilə münasibətlərin inkişafında, qarşılıqlı əlaqələrin möhkəmlənməsində Prezident İlham Əliyevin və

Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın xidmətləri əvəzsizdir. Daha sonra nazir müasir dünyada abidələrə və tarixi irsə olan münasibətdən, mədəni irsin mühafizəsi, bununla əlaqədar respublikamızda tarixi abidələrə və mədəni irsi göstərilən dövlət qayğısından və s. ətraflı məlumat vermişdir.

Hazırda UNESKO-nun Dünya İrs Konvensiyasına uyğun olaraq Dünya İrs Siyahısına 276 milyon hektardan çox ərazini əhatə edən 1000-dən çox abidə daxildir. İndi Dünya İrs Siyahısında cəmi 1000 abidə var. Azərbaycanı iki abidə - həm İçərişəhər, həm də Qobustan qoruğu Dünya İrs Siyahısına daxildir. Ölkəmizdə bir neçə məkanın da UNESKO-nun Dünya İrs Siyahısına namizəd kimi irəli sürülməsi nəzərdə tutulub. Hazırda Şəkinin Xan sarayı və şəhərin qədim hissəsinin, Hıran Milli Parkının, Naxçıvankdə türbələrini bu siyahıya salınması üzərində iş gedir. Onların idarə edilməsi, qlobal çağırış dövründə vəziyyətlərinin müzakirəsi və mühafizəsi diqqətdə olan məsələlərdir.

Tədbirdə UNESKO-nun Dünya İrs Mərkəzinin direktoru Mextild Rossler, eləcə də "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memariq Qoruğu İdarəsinin rəisi Əsgər Ələkbərov çıxış edərək mədəni irsin qlobal məhəyiyədən söz açmışlar. Sonra Mədəni mülkiyyətin mühafizəsi və bərpasının öyrənilməsi üzrə beynəlxalq mərkəzin (ICCROM) baş direktoru Uebber Ndoronun forum iştirakçılarının ünvanlanması videomüraciəti təqdim olunmuşdur. Abidə Məncərləri Forumunun iştirakçıları yeni biliklərin əldə edilməsi, işgüzar əlaqələrin qurulması və təcrübə mübadiləsi baxımından forumun işini və görülmüş təşkilatı məsələləri yüksək qiymətləndirmişlər.

Dünyanın ən nüfuzlu Mədəni İrs Siyahısına daxil olan məkanların rəhbərlərinin iştirak etdikləri bu mötəbər forumda Azərbaycan nümayəndələri ölkəmizdəki real vəziyyəti diqqətə çəkmiş, Bakıda, Naxçıvanda, Şəkidə, Gəncədə və s. yerlərdə görülən işlər barədə ətraflı məlumat vermiş, eyni zamanda onların təcrübəsini gələcəkdə digər ölkələrdə də tətbiq etməyin vacibliyini bildirmişlər. Azərbaycanlı müəssislərin fikrincə, təcrübə mübadiləsi olduqca gərəklidir. Onlar əmindirlər ki,

bu konfransdan sonra Azərbaycanda bir neçə məkanın siyahıya salınması prosesi sürətlənəcək.

Sessiya iştirakçıları istirahət günlərində İçərişəhərdə, Şirvanşahlar sarayında, Dağüstü parkda, Dənizkənarı Milli Parkda, Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyində, Azərbaycan Tarixi Muzeyində və şəhərimizin digər görməli yerlərində olublar.

Sessiya çərçivəsində Azərbaycanda ilk dəfə respublika sənətkarlıq festivalı keçiriləcək. Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatlığı ilə baş tutacaq bu tədbirdə bir sıra dövlət orqanları, özəl və qeyri-hökumət təşkilatları və sahibkarlar dəstək göstərirlər. I Respublika Sənətkarlıq Festivalının tərəfdaşları sırasında "I Love Baku" şəbəkəsi, Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi, Azərbaycan Sənaye Korporasiyasının "Azəripek" MMC-si, Səbail Rayon İcra Hakimiyyəti, "ABAD", Yasamal rayonu Əlillər Təşkilatı, Bakı Milli Gayim Evi, Türbət Mədəniyyət Mərkəzi, "Libraff" mağazalar şəbəkəsi xüsusi yer alıblar.

Beynəlxalq təcrübə nəzərə alınaraq Bakıda insanların daha rahat gəzmələri üçün festival açıq səma altında, Nizami küçəsində - Azərbaycan Akademik Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının qarşısındakı meydana təşkil ediləcək.

Tədbirdə Bakı və Sumqayıt şəhərləri, habelə Ağsəron yarımadasının digər yerlərində fəaliyyət göstərən təxminən 60, bölgələrdən isə 40-ə yaxın sənətkar dəvət edilib. Festival ətrafında əl işlərinin marketinq sahəsində müasir, innovativ üsulların

istifadəsi, həmçinin milli dəyərlərin yaşadılması istiqamətində mütəxəssislərin və sənətkarların iştirakı ilə Mirzə Fətəli Axundzadə adına Milli Kitabxanada konfrans keçiriləcək.

Festivalda gənc nəslə, ziyarətçilərə əl işləri sənətinin texnologiyasının öyrədilməsi, nümayiş etdirilməsi məqsədilə "master club" qurulacaq və ustad dərsləri təşkil ediləcək. Yeni əl işləri sənətinin nümunələrinin təqdim olunması və onlara dəstək göstərilməsi üçün "wall art" və "street art" üçün şərait yaradılacaq. Festivalın cəlbədiciyinin artırılması üçün "şəhərcik" plan-quruluşundan istifadə ediləcək. Belə ki, uyğun və ya yaxın sənətkarlıq istiqamətləri eyni stenddə yerləşdiriləcək və bu stendlər simvolik olaraq sənətkarlıq kəndini, qəsəbə və məhəlləsinin formalaşdıracaq. Beləliklə, festivalı ziyarət edən şəxslər "xalçaçılar kəndi", "dulusçular məhəlləsi", "misgerlər qəsəbəsi" və s. ilə tanış olacaqlar.

Mədəniyyət Nazirliyinin tabeliyində olan təşkilatların, habelə yaradıcı birliklərin iştirakı ilə festival günlərində hər gün bir saat konsert proqramı təşkil olunacaq. Festivalda uğurla iştirak edən, əl işlərinin keyfiyyəti və aktuallığı ilə seçilən sənətkarların xarici ölkələrdə keçirilən beynəlxalq sərgiyarmarkalarda, habelə digər tədbirlərdə iştirakına kömək göstəriləcək.

UNESKO-nun Dünya İrs Komitəsinin 43-cü sessiyası çərçivəsində Abidə Məncərləri Forumu öz işini uğurla davam etdirir.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

Tamerlan zirvəsi

◆ Unudulmazlar

Bir insanın ən böyük xoşbəxtliyi nədir? Bu suala bəlkə də insanlıq var olandan cavab axtarıldı. Hər kəs də öz düşüncəsindən çıxış edərək cavab verir. Kimisi üçün var-dövlət, kimisi üçün mal-mülk, vəzifə, kimisi üçün sadəcə sevdiklərinin əhatəsində sağlam və şad-xürrəm yaşamaqdır xoşbəxtlik... Amma ən böyük xoşbəxtlik bəlkə də bu dünyadan yaxşı insan kimi ad qoyub köçməkdir. O adı insan xasiyyəti, başqalarına münasibəti, əməlləri, əxlaqı, həyat tərzii ilə qazanır. Və bu, elə bir qazanca, var-dövlətə çevrilir ki, özü bu həyatda olmayanda belə, illərlə, qərinələrə tükənmir.

Yaxşı insan olmaqla bərabər çalışdığı sahənin peşakarı, bilicisi səviyyəsinə yüksəlmək xoşbəxtliyi isə heç bir ölcüyə, miqyasə sığmır. Bu da hər kəsə nəşib olmur. Yalnız seçilmişlərin qismət payına düşür. Tamerlan Əliyev də məhz belə xoşbəxtlərdən - seçilmişlərdən idi...

“Unudulmazlar”da Azərbaycan tibb elminin görkəmli nümayəndəsi, Əməkdar elm xadimi, Dövlət mükafatı laureatı, tibb elmləri doktoru, professor Tamerlan Əliyevin həyat kitabını vərəqləyəcəyik.

Zərifə və Tamerlan Əliyevlər

Tibb İnstitutuna imtahansız qəbul olunur

Tamerlan Əliyev 3 oktyabr 1921-ci ildə Naxçıvanın Şahtaxtı kəndində gələcəyin böyük dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevin ailəsində dünyaya göz açmışdı. Ailənin ilk övlad payı idi. Onun dünyaya gəlməsindən 3 il əvvəl - 1918-ci ildə valideynləri əzəli Azərbaycan torpağı olan İrəvandan məcburi köçkün salınmış, gəlmə ermənilərin törətdikləri vandalizmin qurbanı olmuşdular. Əziz Əliyev 1923-cü ilin mayında ailəsi ilə birlikdə Naxçıvandan Bakıya köçəndə isə Tamerlanın 2 yaşının tamamına az qalırdı.

Tamerlan Əliyev sonrakı həyatının bütün dövrlərini Bakıda keçirmiş, bu şəhərdə böyüyüb kamilləşmişdi. O, ilk təhsilini Bakıdakı 3 nömrəli ibtidai məktəbdə alır, sonra isə 176 nömrəli orta ümumtəhsil məktəbini bitirir. Hələ uşaqlıq çağlarında alimcənablıq, həssaslıq və ziyalılıq ruhunda tərbiyə almış Tamerlan atasının bütün müsbət keyfiyyətlərini özündə əxz etmiş, eləcə də həkimliyə olan sevgi gənle, qanla ona da keçmişdi. 1940-cı ildə orta məktəbi əla qiymətlərlə başa vuran yeniyetmə o dövrün qaydalarına görə qəbul imtahanlarından azad edilir, həkim olmaq arzusunun reallaşdırmaq məqsədilə Azərbaycan Tibb İnstitutunun müalicə-profilaktika fakültəsinə birbaşa qəbul olunur.

Qaynar tələbəlik həyatı keçirən gənc Tamerlan institutun bütün ictimai işlərində fəal iştirak etməklə bərabər, dərslərini də əla qiymətlərlə oxuyur. O, tələbəlik illərində fakültənin divar qəzetinin redaktoru, institutun tələbə həmkarlar

təşkilatının büro üzvü olur. Təhsildə əldə etdiyi uğurlara görə dövrünün ən yüksək tələbə mükafatı olan Stalin təqaüdüə layiq görülür. 1943-cü ildə isə təhsildə və ictimai işlərdə əldə etdiyi nailiyyətlərə görə o zamanlarda nadir hallarda rastlanılan yüksək təltiflə - Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri fərmanı ilə təltif olunur.

T. Əliyev müharibə illərində dərsləndən-kənar vaxtlarda hərbi hospitalda işləyir, yaralı əsgərlərə tibbi xidmət göstərirdi. Müharibə dövründə Tibb İnstitutunda təhsil müddəti 4 ilə qədər azaldıldığı üçün Tamerlan Əliyev artıq 1944-cü ildə institutu bitirərək əmək fəaliyyətinə başlayır. Lakin o, hələ 1943-cü ilin sentyabrında sonuncu kursda oxuyarkən artıq Elmi-Tədqiqat Epidemiologiya və Mikrobiologiya İnstitutunda epidemioloq vəzifəsini yerinə yetirir. 1944-cü ildə isə Azərbaycan Dövlət İnstitutunun mikrobiologiya kafedrasında assistent kimi işləyir. Gənc məzun 1945-ci ildən etibarən Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun fakültativ terapiya (indiki İl müalicə-profilaktika fakültəsinin daxili xəstəliklər kafedrası) kafedrasında əvvəlcə kliniki ordinator, sonra isə assistent, dosent, professor və kafedra müdiri vəzifələrində çalışır və ömrünü bütünlüklə bu kafedradakı əmək fəaliyyətinə həsr edir.

Bütün vəzifələrdən imtina etdi

Tamerlan Əliyevin qızı - ATU İl müalicə-profilaktika fakültəsinin daxili xəstəliklər kafedrasının endokrinologiya şöbəsinin professoru, tibb elmləri doktoru Tamfira Əliyeva deyir ki, bu kafedradakı iş atası üçün çox doğma idi. Axı Əziz

Əliyev də məhz o kafedrada çalışmışdı. Yəqin həm də bu səbəbdən Tamerlan Əliyev bu kafedranı heç bir yüksək vəzifəyə dəyişmirdi.

- Atam çox zəhmətsevər, işgüzar, çalışqan olub. Həm məktəb və tələbəlik illərində, həm də həkim kimi fəaliyyətində. Yeni atasının vəzifəsinə arxayın olmurdu. Heç nədən də çəkinmirdi. İstəmədi desinlər ki, Əziz Əliyevin oğlu nədənsə çəkinir, uzaq durur. Bizə də nəsihət edirdi ki, “heç kimə arxayın olmayın, nəyəsə güvənməyin. Yalnız və yalnız oxuyun. Özünü zəhmət çəkiş nəyəsə nail olun ki, başım uca olsun”. Çünki özü bu məktəbi keçmişdi, bizdən də bunu tələb edirdi.

T. Əliyevin şəxsi iştirakı və sayı nəticəsində 1975-ci ildə Fuad Əfəndiyev adına 4 nömrəli Bakı şəhər Klinik Xəstəxanasının bazasında 90 carpayılıq endokrinologiya şöbəsi yaradılır. Novator alimin təşəbbüsü ilə keçmiş SSRİ miq-

Əziz, Zərifə və Tamerlan Əliyevlər

yasında ilk dəfə olaraq bu xəstəxananın nəzdində miokard infarktı və şəkərli diabetli olan xəstələrin distansion diagnostikası, təxirəsalınmaz yardımı, həmçinin intensiv terapiyası təşkil olunur. Bununla yanaşı, daxili xəstəliklər kafedrasının bazasında Azərbaycanda ilk intensiv kardioloji yardım şöbəsi təşkil edilir, xəstəxanada müasir cihaz və avadanlıqlarla təmin edilmiş reanimasiya və intensiv terapiya bloku, funksional diagnostika şöbəsi yaradılır. Tamerlan Əliyev Azərbaycan səhiyyəsindeki xidmətlərindən biri de bilavasitə onun təşəbbüskarlığı və təşkilatçılığı ilə inşa edilərək fəaliyyətə başlayan C.M.Əbdulayev adına Elmi-Tədqiqat Kardiologiya İnstitutu olur. Lakin Tamerlan müəllim orada heç bir vəzifə tutmaq istəmir.

- Çox təvəzökar insan idi atam. İstəmədi kimsə desin ki, vəzifədən istifadə edir. Yüksək vəzifələrdə olması üçün qarşısına çoxlu şanslar çıxmışdı. Hətta 80-ci illərdə atama yüksək vəzifə təklif edildi. Ancaq atam istəmədi. Dedi, “bu kafedraya necə gəlmişəm, elə də gedəcəm. Atam da burda işləyib. Bura mənə o qədər doğmadır ki, heç nəylə, heç bir vəzifə ilə əvəz edə bilərəm. Öz işim mənə kifayət edir”. Atasının vaxt mərasimində çıxış edən zaman Heydər Əliyev bu faktı da açıqlamışdı. Demişdi, “Tamerlan Əliyevin vəzifədə, mal-dövlətdə gözü olmadı, şəxsi münasibətdən istifadə etmədi”. Atam həqiqətdən də gözüox, sadə insan olub. Ömrünün sonuna kimi yaşadığı evi də dəbdəbdədən uzaq, sadə bir mənzil idi. Deyirdi, “mənə heç nə lazım deyil, eləcə də vəzifə. Mən siyahı xadim deyiləm, həkiməm, insanlara kömək etməliyəm - bu, mənim borcumdur”.

“Deməsinlər ki, Tamerlan Əliyevin qızı bahalı geyimlər geyinir”

O, həkim kimi borcunu da layiqincə yerinə yetirirdi. Qızı deyir ki, atası olduqca xeyirxah insan idi. Yanına gələnləri heç vaxt naçar şəkildə geri qaytar-mazdı. Cəpisi həmişə hamının üzünə açıq olardı. Hər kəsə də əlindən gələn köməyi edərdi.

Tamerlan Əziz oğlu Əliyev

1921-ci il oktyabrın 3-də Naxçıvan Şahtaxtı kəndində dünyaya gəlib. 1940-1944-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun müalicə-profilaktika kafedrasında təhsil alıb. 1945-ci ildə institutun fakültə terapiyası kafedrasında işə başlayıb. 1970-1990-cı illərdə kafedranın professoru olub və ora rəhbərlik edib.

Həkimlik fəaliyyətinə başladığı ilk illərdə Naftalan neftinin orqanizmin reaktivliyinə təsirinin öyrənilməsinə böyük əmək sərf edən T.Əliyev endokrinologiya sahəsində də elmi tədqiqatlar aparıb.

T. Əliyevin şəxsi iştirakı və sayı nəticəsində 1975-ci ildə Fuad Əfəndiyev adına 4 nömrəli Bakı şəhər Klinik Xəstəxanası bazasında 90 carpayılıq endokrinologiya şöbəsi fəaliyyətə başlayıb. Eyni zamanda Azərbaycanda ilk intensiv kardioloji yardım şöbəsi təşkil edilib, xəstəxanada müasir cihaz və avadanlıqlarla təmin edilmiş reanimasiya və intensiv terapiya bloku, funksional diagnostika şöbəsi yaradılıb. T. Əliyevin Azərbaycan səhiyyəsində xidmətlərindən biri də onun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə inşa edilərək fəaliyyətə başlayan C.M.Əbdulayev adına

Əziz, Tamerlan və Camil Əliyevlər

- Atamın kabineti 4 nömrəli xəstəxanada idi. Hər gün şəhər saat 8-də işdə olurdu. Xəstələr panah tapmaq üçün yanına axışdırdı. Yanına gələn istənilən adamı dinləyir, bacardığı qədər yardım edirdi. Həmişə pislik etməzdi. İndinin özündə elə bir adam yoxdu desin ki, Tamerlan Əliyev nə vaxtsa onu incidib, xətrinə dəyib, pislik edib. Özünü göstərməyi, gözü soxmağı sevmirdi. Əziz Əliyev kimi şəxsiyyətin oğlu olduğunu nümayiş etdirməzdi. Hamı ilə eyni səviyədə görünməyə çalışırdı. Dostlarından seçilməmək üçün əlindən gələni edirdi. Qrup yoldaşları ilə daim görüşürdülər. O, görüşlərin heç birindən qalmazdı. Deyirdi niyə başqalarından seçilməyem? Sakit, təvəzökar, düzgün həyat sürüb atam. O, əsl insanlıq məktəbi idi. Məndən, bacım Nigardan, övladlarımızdan da o cür olmağı tələb edirdi.

Tamfira Əliyevanın tibb sahəsinə seçməyi də əslində atasının təklidi ilə baş verib. Hələ orta məktəbdə oxuyandan pədaqoq olmağı arzulayırdı. Tibb nədənsə onu o qədər də özünə çəkmirdi. Hətta bir az qorxurdu da. Uşaqlıqdan bəri düşündü ki, bədən xəstəsi ölər və onu həbs edirlər. Odur ki, məktəbi bitirəndə atasına öz seçiminə bildirir. Lakin Tamerlan müəllim onu fakt qarşısında qoyur - “Tibb İnstitutuna girməlisən. Biz həkimlər nəslilik, sən də bu nəslin yolunu davam etdirməlisən”. Beləcə, atasının qərarı ilə razılaşaraq Tibb İnstitutuna daxil olur. Və indiki bu seçimdən peşiman da deyil...

- Ali məktəbə gətdiyim gün atam məni yanına çağırır məsləhətlərini verir. İlk növbədə dərslərimi yaxşı oxumalı olduğumu tapşırır. Dedi “geyiminə kif ver-məlisən ki, başqalarından seçilməyəsən. Heç kim deməsin ki, Tamerlan Əliyevin qızı bahalı geyimlər geyinir. Dərslərini yaxşı oxu ki, məni utandırmayasan”. Mən də çalışırdım yaxşı oxuyum ki, atama şükayət etməsinlər, mənə razı qalsın. 1981-ci ildə Əziz Əliyev adına Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda işə düzəldim. Böyük nəvə kimi babamın adı

nı daşıyan institutda işləməyimi bibim Zərifə Əliyeva da arzulayırdı. 14 il orda çalışırdım. Müharibə illərində bütün ölkədə olduğu kimi, institutda da vəziyyət dəyişdi. 1995-ci ildə atama dedim institutdan getmək istəyirəm. Soruşdum harda işləmək fikrin var? Dedim Tibb Universitetində, tələbələrle işləmək daha maraqlı olacaq. İndiyə kimi xatirəmdir. Bu şəhətimizdə olanda şənbə günü idi. Razılaşdı. Vaxt itirmədən institutun rektoru Məmməd Cavadzadənin yanına getdim. Köçürülmə əmrini imzaladı, uğur dilədi. Sonra da Tibb Universitetinin rektoru Əhliman Əmiraslanovun qəbulunda oldum. Dedi ki, “Tibb institutunun 4 nömrəli xəstəxanadakı kafedrasında işləyəcəksən. Baban, atan o kafedrada çalışıb, sən də orda işləməlisən”. Beləcə, atamın çalışdığı kafedrada işə başladım. Onda da tapşırıd ki, “heç kimdən seçilmə. İşə hamıdan tez gəl, hamıdan gec get”. Özü 8-də işdə olurdu deyə, mənədən də bunu tələb edirdi. O vaxtdan indiyə qədər səhər 8-də işdə olmağı verdiş halına gətirmişəm. İşə başlamazdan qabaq atamdan soruşdum ki, əvvəl həkimlərlə işləyirdim, amma indi tələbələrle işləyəcəm. Onlarla necə davranım? Dedi mümkün qədər güzgüdə get və kömək et. Birinci növbədə ədalətli olmaq lazımdır. Pislik, ziyanlıq etmək olmaz. İnsanları sevmək,

kömək etmək lazımdı. Atam mənə bunları öyrətdi. Sonradan anladım ki, mən necə böyük məktəb keçdim. İndi həm həkiməm, həm də pədaqoq... Tələbələrə dərs verirəm.

“Atamla Zərifə bibim can bir, qəlb bir idilər”

Tamfira xanımın sözlərinə görə, atası övladlarına, nəvələrinə münasibətdə olduqca qayğıkeş, istiqanlı idi. Onları sevgi, diqqət və qayğı ilə əhatə edirdi. Eləcə də bacı-qardaşları ilə münasibəti çox gözəl, səmimi idi, hamısını çox istəyirdi. Amma bacısı Zərifə ona daha əziz və dəyərlı idi. Zərifə xanım Tamerlan Əliyevdən iki il sonra dünyaya gəlmişdi. Bir yerdə oynurlar oynamış, deyib gül-müş, bir yerdə böyümüşdülər. Eyni institutda təhsil almışdılar. Üstəlik eyni xəstəxanada çalışmışdılar.

- Atamla Zərifə bibim çox yaxın, məhrəban idilər. Elə bil bir almanı iki yere bölmüşsən. Tələbə olanda tez-tez atamın yanına kafedraya gedirdim. Zərifə bibi de oftalmologiya şöbəsinə professor kimi işləyirdi. Hər gün atamın yanına gəlirdi və ona nəyəyə nəse gətirirdi, məcbur edirdi mütləq yesin. Kefini, əhvalını soruşurdu. Ana kimi qayğısına qalırdı. Yaxşı olduğunu görüb, gedib rahat işləyirdi. Can bir, qəlb bir idilər... Bacı-qardaşdan daha çox sırdaş idilər. Atamın ürayində nələr vardısa, bibim bilirdi, ona məsləhətlər verirdi. Atam onun məsləhətlərinə qulaq asırdı. Çünki çox ağıllı, müdrik qadın idi Zərifə bibim.

Elə yəznəsi Heydər Əliyevlə də atam çox yaxın idi. Bir-birlərinə hörmət edirdilər. Həmyaşad sayılırdılar deyə söhbətləri yaxşı tuturdu. Ulu Öndər Heydər Əliyev kənardan, televiziyadan çox zəhmli, ciddi görünürdü. İclaslarda, çıxışlarda hamı ondan çəkinirdi. Şəxsən mən özüm də ondan çəkinirdim, baxışından əsirdim. Elə baxırdı, elə bil daxilimi, fikirlərimi oxuyur. Amma ailədə, həyatda tamam başqa insan idi. Onu evdə görəndə inanılmaz bilmirdim ki, bu, həmin insandı?! Zərifə bibimlə bir-birlərini çox sevirirdilər. Hər dəfə evlərinə gedəndə bibimi mətbəxdə yemək hazırlayan görürdüm. Bir dəfə dedim “bi-bişka, gəl, otur da”. Dedi “yox, Heydərini yeməyini gerek özüm bişirib, qarşısına qoyum”. Yalnız onun əlindən çıxan yeməyi yeyirdi. Özü də bibim çox dadlı yeməkləri bişirirdi. İrəvan mətbəxinə gözəl bilirdi. Deyə-gülə bir süfrə arxasında yemək yeyirdi. Elə olurdu ki, bibim piano çalırdı, Heydər Əliyev mahnı oxuyurdu. Yaxud atamla zarafatlaşırdılar, lətifələr danışdılar. Çox səmimi mühit olurdu...

Tamerlan və Tamfira Əliyevlər

“Atamı həyatla bağlayan tellər qırılırdı tədricən...”

Bir-birinə ayrılmaz tellərlə bağlı olan bacı-qardaş zamansız, amansız ölüm ayırır. 1985-ci ildə ana əvəzi saydığı Zərifə Əliyevanın vəfatı qardaşı Tamerlan-a ağır zərbə olur. O qədər dərindən sarsılır ki, heç cür özünə gələ bilmir. Və

Elmi-Tədqiqat Kardiologiya İnstitutu olub. Görkəmli alim uzun illər Səhiyyə Nazirliyinin baş terapeviti, Bakı şəhər Səhiyyə İdarəsinin baş endokrinoloqu, ictimai əsaslarla Tibb İnstitutunun elmi işlər üzrə prorektoru vəzifələrini yerinə yetirib.

Professor T.Əliyev 250-dən çox elmi əsərin, o cümlədən 12 monoqrafiyanın, dərslək və dars vəsaitlərinin, metodiki tövsiyələrin və səmərələşdirici təklif, itiraların, həmçinin çoxsaylı elmi-kütləvi məqalələrin müəllifi olub. Rəhbərliyi altında 25 elmlər namizədi, 5 elmlər doktoru hazırlanıb.

“Klinik-diaqnostik laborator tədqiqat üsulları” adlı monoqrafiyası Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı ilə təltif edilib. 1981-ci ildə “Əməkdar elm xadimi” fəxri adına, müxtəlif illərdə “Şərəf nişanı” və “Oktyabr İnqilabı” ordenlərinə, SSRİ Xalq Təsərrüfatı Nailiyyətləri Sərgisinin qızıl medalına, “Səhiyyə əlaçısı” döş nişanına, Azərbaycan SSR Ali Sovetinin Fəxri fərmanına və digər təltiflərə layiq görü-lüb.

Tamerlan Əliyev 1997-ci il aprel 7-də dünyasını dəyişib, Fəxri xiyabanda dəfn edilib.

nəse xoşuna gəlməz. Mən, bacım, nəvələri indiki də o cür yaşayırdı - atamın xoşuna gəlsin. Ona görə doktorluq dissertasiyamı həm də atamın xatirəsinə görə müdafiə etdim ki, qoy ruhu şad olsun.

“Yaşadığı kimi köçdü bu dünyadan - təmiz və sakit”

1997-ci il aprelin ilk günlərində. Hərə öz işinin ardınca gəlmişdi. Evdə yalnız Tamerlan müəllim və həyat yoldaşı idi. Evin xanımı mətbəxdə yemək hazırlayırdı. Tamerlan müəllim isə kreslodə oturub qəzet oxuyurdu. Birdən xanımı otağa girib gözləmədiyi mənərə ilə qarşılaşırdı - həyat yoldaşının əlindəki qəzet yerə düşür, huşunu itirir. Dəmə, işemik insult keçirmişdi... Dərhal Mərkəzi Klinik Xəstəxanaya çatdırılır. Həkimlərdən ibarət xüsusi konsiliüm çağırılır. Lazımı müalicələrə başlanılır. Lakin xəstənin həyatını xilas etmək mümkün olmur. İki gün sonra - aprelin 7-də Tamerlan Əliyev gözlərini əbədi yumur.

- Atam çox səliqəli kişi idi. Geyimi-nə, təmizliyinə fikir verirdi. Kraxmallı köynək geyinirdi, ətir vurardı. İşdə atamın otağına gedirdim, elə gözəl ətir qoxusu gəlirdi ki... Başlayırdım onu öpüb qucaqlamağa. Zarafatla deyirdi ki, “tez elə, get burdan. Deyəcəklər, profes-

surun yanına cavan qız gəlmişdi, onu öpürdü”. Heç vaxt görməzdin üzündə tük var. Hər gün üzünü təraş edərdi. Atam xəstəxanada yatdığı ikinci günü yoldaşı Fərrux Məmmədovla bölüşürdü dərdini, kədərini. Sırdaş olmuşdular. Xəsiyyətləri oxşar idi deyə, sözləri düz gəlirdi. Çox gözəl insan idi Fərrux əmi. Onun ölümü ilə atam daha bir zərbə aldı həyatdan və ayağa qalxa, toparlana bilmədi. Həyat maraqsız olmuşdu onun üçün. Bi-ganələşmişdi sanki. Məsələn, əvvəllər

Əziz, Tamerlan və Tamfira Əliyevlər

gündə 2 dəfə bulvara gedirdi. Sonra səhətəinə görə gedə bilmədi. Buna görə də fikir edirdi ki, gör nə hala düşmüşəm. Getmək istəsə də, tək qoymurdun, mən, bacım, ya da oğlum Nadir onunla birlikdə gedirdi. Vaxt vardı hər il Kislovodskda istirahətə gedirdi. Orda özünü yaxşı hiss edirdi, səhətinə, əhvalına müsbət təsir edirdi. 90-ci illərdən sonra getmək çətinləşdi. Qaldı Bakıda. Bağlı isə heç sevməzdi. Adətən səhər gedib, axşam qayırdı. Məcbur olduqda isə bir gecədən artıq qalırdı. Bunlar da atama istər-istəməz pis təsir edirdi. Həm səhətinə, həm əhvalında. Bütün bəd hadisələr bir-birinin ardınca baş verirdi. Beləcə, atamı həyata bağlayan tellər qırılırdı tədricən...

Birca niyə təəssüflənirəm? Atam doktorluq dissertasiyası yazmağımı istəyirdi. Mən o işi uzatdım, sağlığında görə bilmədi. Xəstə olanda mənə bu barədə heç nə söyləməmişdi. Amma incik olduğunu bilirdim. Ümumiyyətlə, mənə heç vaxt nəyi-sə irad tutmurdu. Birca baxışı kifayət edirdi. Mən o baxışla qarşılaşmaq istə-mirdim. Ona görə çalışırdım hər şeyi qaydasında edim ki, narazı qalmasın. Birdən

Ən böyük xoşbəxtlik elə bu deyilmi?! Bu dünyadan yaxşı insan kimi ad qoyub köçmək. Özü həyatda olmasa da, adı ilə yaşamaq. Peşəkərlığı, əməlləri, xidmətləri və insanlığı ilə adını ölümündən sonra belə yaşatmaq.

Və bir məktəb yaratmaq - HƏKİMLİK VƏ İNSANLIQ MƏKTƏBİ...

Bu xoşbəxtlik isə yalnız seçilmişlərin qismət payına düşür. Tamerlan Əliyev kimi...

Xəyalə MURADLI, “Azərbaycan”

Günəş və su

Bu, pambıqçılıq üçün başlıca şərtidir

Əvvəli 1-ci səh.

Uçan, dağılan, sökülən, vaxtilə çiy kərpicdən tikilmiş evlərin yerində dövlət vəsaiti hesabına daha yaxşı, daşdan möhkəm, etibarlı evlər tikilib sahiblərinə verildi.

Yaradılan süni göllər, su dəryaça-ları, çökən müasir tipli kanallar, tiki-lən su nasosları, suvarma sisteminə tətbiq edilən yeni texnologiyalar, qazıl-an çoxlu sayda artezian quyuları və s. ölkəmizdə kənd təsərrüfatının inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır. Həyata keçirilən meliorativ tədbirlərin nəticə-sində hər il orta hesabla 100 min hek-tar torpaq sahəsi əkin döviyyəsinə cəlb olunur. Kollektor-drenaj şəbəkə-lərinin əsaslı şəkildə yenidən qurul-ması torpaqların şoranlaşmasının qar-sısını alır, hektarın məhsuldarlığını ar-tırır. Aqrar sahənin, xüsusilə əkinçili-yin inkişafı göz qabağındadır. Kənd təsərrüfatı məhsullarımız daxili tələ-bati dəməklə yanaşı, xarici bazarla çıxarılır. Yaxın və uzaq ölkələrin mərkəzi və iri şəhərlərində Azərbaycanın ticarət evləri açılır. Belə şəbəkələrin sayı durmadan artırmaqdadır. Bu isə öz növbəsində respublikamızın beynəlxalq ələmdəki nüfuzunun yüksəlməsi ilə yanaşı, ölkəyə valyuta daxilolma-larının artımı deməkdir. Bunlar Prezident İlham Əliyevin qarşısı qoyduğu vəzifələrin icrası sayəsində mümkün olmuşdur. Bu gün təməli qoyulan hər hansı bir məsələ, layihə sabah öz fay-dasını, səmərəsini verəcək. Bu haqda düşüncərkən ölkəmizin regionlarında meliorasiya-irriqasiya sahəsində gö-rülən işlər, bir-birinin ardınca həyata keçirilən tədbirlər göz önündən gəlib keçir. Bunlar ona görədir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev siyasəti həyatı əhəmiyyət kəsb edən meliorasiya, su təsərrüfatı sahəsində də uğurla da-vam və inkişaf etdirilir. O cümlədən, Biləsuvar rayonunda da.

Biləsuvar respublikamızın iri kənd təsərrüfatı rayonlarındandır. Burada sözün əsl mənasında torpa-ğın dilini bilən adamlar çoxdur. Res-publikamız üçün ağır olan vaxtlarda biləsuvurlular torpaqdan əl çəkmədi-lər, onu əkilib-becərdilər, ailə üzvləri-ni öz halal zəhmətləri ilə saxladılar. Hə-min ağır vaxtlarda bir çox yerlərdə əkinçilər pambıqdan öz döndərəndə burada pambığın əkinçilikdə digər bitkilər üçün ən yaxşı sələf olduğunu bilib onu yetişdirmək inadından əl çəkmədilər. O adamlardan biri də Lə-tif Cəfərov idi.

Lətif kişi sovetlər birliyi zamanın-da da Biləsuvar (keçmiş Puşkin) ra-yonunda qabaqcıl pambıqçı kimi ta-nınıb. Qazandıqı yüksək nailiyyətlərə görə Ulu Öndər Heydər Əliyev 1974-cü ildə Biləsuvar rayonunda olarkən onu "QAZ-24" markalı minik maşını ilə mükafatlandırdı. Sonralar dediyimiz çətin zamanlarda da pambıq əkilib-becərməkdən əl çəkməyib. Buna gö-rə də rayonda "pambıq Məcnunu" ki-mi ad çıxarılıb. L.Cəfərov hazırda 85 yaşın içindədir. Yaxşı təsərrüfatçı,

ailə başçısı olmaqla bərabər, həm də şahmat həvəskarıdır. Payız-qış aylarında boş vaxt tapan kimi rayon mərkəzinə gedib şahmat klubunda öz zəhni qüvvəsini sınayır. Rayonun Təzəkənd kəndindən olsa da, torpaq islahatı gedərkən özünə və ailə üzvlərinə Şəhriyar düzündən pay düşmüşdür. Lətif kişi sahəsinin kənarın-dakı boş yerdə ev, dam-daş tikib. İl-lər keçdikcə təsərrüfatını genişləndirib. Əlavə torpaq alıb, şum, becərmə traktorları və digər texnikalar əldə edib, dörd oğlu, nəvələri ilə birlikdə bunları sərişə ilə idarə edib. Təkcə əkinçiliklə deyil, heyvandarlıqla da məşğul olub. Söhbətimiz zamanı dedi ki, əslində, kəndli qəndən-çay-dan, pal-paltardan savayı, başqa şe-yə pul verməməlidir, eti, südü, yağı, qatığı, yumurtanı öz şəxsi təsərrüfatından götürməlidir.

Lətif Cəfərovlə budəfəki görüşü-müz pambığın becərilməsi, bu sahə-də işlərin gedişi ilə bağlı oldu. "Mən eşitməkdənsə, bir görmək yaxşıdır" deyib məni yaşadığı yerdən çox da uzaqda olmayan sahəyə apardı. Yamaşıl pambıq tarlası ele indindən gələcəyin bol məhsulundan xəbər verir. Diqqətlə baxdığımı gördü dedi: "Hə, necədir, xoşuna gəlir? Havalara bizi bir qədər qorxutsa da, Allaha şükür, hər şey yaxşı oldu. Apreldə sahədə normal çıxış aldıq. Bundan sonra isə becərmə işlərini gördük. Güb-rəsini vaxtında verdik, kultivasiyasını vaxtında çəkdik, alqadan çıxardıq, indi də sulayırıq. Biz pambığın çıxışı-nı da sulama yolu ilə alırıq. Çiyat to-xumu səpildikdən dərhal sonra da-yız baraza çəkirik və onunla sıqza su axırıdız. İslanan çiyid 8-10 günə torpaqdan baş qaldırır. Bu il üçün de-diklərim artıq arxada qalmışdır. Gör-düyümü kimi, indi ikinci vegetasiya suyunu veririk. Belə bir məsəl var: "Gərək pambığın başı günəşdə, aya-ğı suda olsun". Ana təbiət var olsun. Nə qədər lazımdırsa, göydən yərə o qədər işıq və istilik verir. Su isə sa-hələrdə insan əməli, əməyi ilə gəlib çı-xır. Biləsuvar rayonu şəraitində bu, başqa yerlərlə müqayisədə daha çox zəhmət, vəsait tələb edir. Çünki bi-zim yerlərin relyefi eyni deyil. Bəzi yerlərdə su çıxarmaq üçün 2-3 pilləli sistemdən istifadə etmək lazım gəlir. Belə ki, su baş kanaldan kəməçki ka-nala, ondan da başqasına vurulmaqla yerin səthinə çıxarılır. Bu mənada Biləsuvar Rayon Suvarma Sistemləri İdarəsi və su birlikləri işçilərinin əməyini qiymətləndirmək biz fermer və torpaq mülkiyyətçilərinin borcu-dur. Düzüldür, hərdən narazılıqla da yaranır. Hamı istəyir ki, əkinini tez suvarsın. Amma hər bir işə ədalətlə, vicdanla yanaşmaq lazımdır. Bir az keçir, hər şey qaydasına düşür, hamı yüksək məhsul yetişdirib xeyirini gö-rəndə umu-küsu unudulur, insanda könül xoşluğu yaranır. Bir də bütün nemətlər kimi, su da qədrində olan-da yaxşı olur.

Lətif kişi ani olaraq dayanıb fikri-ni cəmləşdirərək davam edir:

- Nizami Gəncəvi əbəz yərə de-məyib ki: "Artıq içiləndə dörd verir su da". Hər kəs buna əməl etsə, israfçı-lığa yol verilməz, bütün əkinlər su içib bol məhsul yetirir. Bu işdə suçu-ların da üzərinə mühüm vəzifə düşür. Sudan düzgün istifadə edilmədikdə torpağın tərkibindəki mineral maddə-lər yuyulub gedir, kollektor-drenaj şə-bəkələrində şor suların səviyyəsi qal-xır və torpaqlar şoranlaşır. Təcrübəli təsərrüfatçı gülümsəyərək deyir: "Görürsən, bunlar hamısı əlmdir. Elmə helim (təcrübə) birləşəndə nə-ticəsi də əla olur".

Məlum olur ki, keçən il pambıq əkdii 26 hektar sahənin hər hek-tarından 50 sentnerdən çox məhsul əl-də edib. Bu il isə 30 hektarda pambıq əkilib. Bundan əlavə, keçən ilin payı-zında 55 hektara taxıl səpib. Bəcini artıq başa çatdırıb. Dəməyə əkin sa-hələrinin hər hektarından 23 sentner məhsul götürdüyü halda, suvarılan yerlərdə bu rəqəm 52 sentner təşkil edib. Müsahibim onu da dedi ki, Bi-ləsuvar camaatı torpağa çox bağlıdır. Zəhmət də hədəf gətirir. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı durma-dan artır. Növbəlilik, intensiv əkinçi-lik metodları tətbiq edilməklə hər hektarın məhsuldarlığı yüksəldilir. Son illər rayonda qazanılan uğurlar bunu bir daha təsdiq edir.

Pambıqçılıq sahəsində keçmiş şöhrəti geri qaytarmaq üçün Neftçala rayonunun torpaq mülkiyyətçiləri, fermerləri də əzməli çalışırlar. Nəticə-də bu strateji məhsulun istehsalı il-dən-ilə artır. Bu da ilk növbədə son 5-6 ildə kənd təsərrüfatına, onun mü-hüm sahəsi olan pambıqçılığa diqqət və qayğının, dövlət dəstəyinin artırıl-ması ilə əlaqədardır. Məlum olduğu kimi, xam pambığın 1 kiloqramının qiyməti keçən il 75 qəpik olmuşdur. Eyni zamanda son nəticəyə görə hər kiloqram üçün 10 qəpik dövlət tərə-findən verilən subsidiya mülkiyyətçi-nin hesab kartına köçürülür. Üstəgəl sahibkara hər hektar üçün 200 kiloq-ram həcmində güzəştli amafos, kar-bomid, azot mineral gübrələri verilir. Son illər dövlət xətti ilə kənd təsərrü-fatı məhsullarının, o cümlədən pam-bığın əkilməsi, becərilməsi, yığılma-sı, daşınması, emalı ilə əlaqədar res-publikamıza çoxlu sayda müasir ma-şın-mexanizmlər, texniki avadanlıqlar alınıb gətirilmişdir. Pambıqçılıq rayonlarında "MKT-İK" MMC, "Azərpambıq" MMC, "P-Aqro" MMC və "Aqrolizinq" ASC-nin filialları fəa-liyyət göstərir və onlar müqavilə əsa-sında mülkiyyətçilərə hər cür kömək göstərilir. Bunlarla yanaşı, pambı-ğın müqəddəratı üçün mühüm rol oy-nayan suvarma idarələri mövcuddur.

Neftçalaya, buradakı Boyat kəndinə gelişimizin məqsədi təcrübəli təsərrüfatçı Əlihüseyn Hacıyevlə gö-rüşüb pambıqçılığın indiki qızğın dövründə işlərin gedişi ilə tanış olub yazı hazırlamaq idi. Ə.Hacıyevi çox-

dan tanıyıram. Hələ sovetlər birliyi zamanında aqronom kimi uzun müd-dət pambıqçılıq briqadiri, kolxoz səd-ri işləyib. Quruluş dəyişildəndən sonra da torpaqdan əl çəkməyib. Özünün və ailə üzvlərinin payına düşən tor-pağı əkilib-becərib. Sonralar mümkün olduqca əlavə torpaqlar alıb, bələdi-yə, dövlət fondu torpaqlarından icə-rəyə sahə götürüb. Şum traktoru və digər texnikalar əldə edib. Heyvan saxlamağı da unutmayıb. Bunun da hesabına bayramlarda, digər əlamət-dar günlərdə kəndin xeyrinə-şərin-də iştirak edib, əlindən gələni kəməyi əsirməyib.

Prezident İlham Əliyev 2017-ci il-də Neftçalaya səfəri zamanı Əlihü-seyn kişinin briqadasında olmuş, onun işini yüksək qiymətləndirmiş-dir. Bundan ruhlanan təcrübəli pam-bıqçı daha yaxşı işləyərək, təsərrüfat ilini uğurla başa vurmuş, 50 hektarın hər hektarından 42 sentner "ağ qızıl" əldə etdiyinə görə Prezident onu "İkinci dərəcəli Əmək ordeni" ilə təltif etmişdir. Keçən il isə o, 45 hektardan 313 ton "ağ qızıl" götürmüş, hər hek-tarın məhsuldarlığını 69,7 sentnerə çatdırmışdır. Cari ildə Ə. Hacıyev 40 hektarda pambıq əkilib. Hər orada normal çıxış alınır. Biz orada olanda 2-ci becərməni artıq başa çatdırmış-dı. Keçən ilin payızında 30 hektara arpa toxumu səpib. Bu günlərdə biç-i ni başa çatdırıb. Suvardığı sahənin hər hektarından 48 sentner məhsul əldə edib ki, bu da Muğan şəraitii üçün yaxşı göstəricidir.

Əlihüseyn kişi ilə pambıq sahəsi-nin kənarında görüşürük. Söyüdü-n kölgəsində dayanıb bizi gözləyir. Beş addım o tərəfdə - söyüd kölgə-sindən kənarda yayın qızmar günəşi günəyən yerə od ələyir. Sağlamlıq du-rumunu, işlərinin necə gətdiyini so-ruşuruq. "Ağlamaqla heç vaxt aram olmayıb, - deyir, - amma 2-3 ay bun-dan əvvəl yaman ağrıyırdım. Sağ ol-sun həkimlər, yenə gördüyünüz kimi, iş üstəyəm. Bəlkə pambığa, işə-gücə başım qarışdığından azarı-bezarı unutmuşam. Bir az bundan əvvəl sa-hədə görünən o suçuların yanında idim. Ərazi nümayəndəsi Asif Cəfə-rovun telefon zəngindən sonra gəl-dim ki, siz qarşılayım".

O da köhnə tanış kimi bizim hal-əhvalımızı xəbər alır. Mətləbə keçib pambığın becərilməsindən söhbət salırıq. Bildirir ki, 2-ci kompleks be-cərməni başa çatdırmaq üzrədir. Heç bir çətinliyi yoxdur. Müqavilə bağla-dığı "MKT - İK" MMC Neftçala rayon filiali bütün lazımı texnika, mineral gübrələr, işçilərə əməkhaqqı vermək üçün pul vəsaiti ilə onları vaxtılı-vaxtında təmin edir. Hamı istəyir yüksək məhsul yetişdirsən, yaxşı qazanc əl-də etsin, ailəsinə fəiravan dolandırıns. Əlihüseyn kişi belə bir məsəl çəkir: "Bilirsiniz, mən sovet vaxtında da pambıqçılıq sahəsində çalışmışam. O zaman vəziyyət tamam başqa idi. Planı yerinə yetirməyin briqadiri və ya kolxoz sədrinin aqibatının necə ol-duğunu, yəqin ki, siz də eşitmişiniz. Belə bir məsəl də var idi: "Baxmaya-raq ki, pambıq bitkisinin boyu alçaq-dır, onun ağacından yıxılan adam sa-ğalmır". İndi isə vəziyyət tamam baş-qadır. Yaxşı pul qazanmaq üçün yax-şı da işləməlisən, özünə əziyyət ver-məlisən, necə dəyərlər, cəfəsini çək-məlisən ki, səfəsinə görə bilsəns. Bundan ötrü dövlət, onun başçısı bi-zim üçün hər cür şərait yaradıb. Özü-nü görürsünüz, təbiət də öz səxavə-tini əsirməyir. Belə istilər pambıq üçün vacibdir. Bitkilər yaxşı boy atır, istilər sovkını məhv edir. Suyumuz da boldur. Rayon suvarma sistemləri idarəsinin rəisi Elçin Əsədov özü, həmçinin işçiləri mütəmadi olaraq sahələrə baş çəkir, bizimlə telefon əlaqəsi saxlayırlar. Çalışırlar ki, növ-bəlilik əsasında bütün əkinçilər sa-hələrini suvarsınlar. Bu il qışın mülayim keçməsi, qarın az yağması su ehti-yatlarının nisbətən az olmasına öz təsirini göstərmişdir. Lakin meliora-torların, su birliklərinin səyi, bacarığı sayəsində hələlik heç bir ciddi pro-blemə üzlaşmamışıq".

Göründüyü kimi, strateji məhsul olan pambıqçılıqda indi mühüm dövr-dür. Hər bir aqrotexniki tədbirin vax-tında icra olunması payızda yığılacaq məhsulun çəkisində, keyfiyyətində özünü göstərəcəkdir. Ele buna görə də hər bir torpaq mülkiyyətçisi, fer-mer çalışır ki, bunlara əməl etsin. Biz də öz növbəmizdə onlara uğurlar di-ləyib, "qollarınız yorulmasın, məhsu-lunuz bol olsun" deyirik.

Seyran CAVADOV,
"Azerbaycan"

ləsində hazırladıqları peyk modelini uğurla səmayə bu-raxan ADA universitetinin "CanADA" komandası müsə-biqenin qalibi olub. İkinci yer-in qalibi Bakı Ali Neft Mək-təbinin "Can of Duty", üçün-cü yerdə isə Bakı Mühəndis-lik Universitetini təmsil edən "Caucasus_Sat" komandası qərarlaşıb.

Məlumat üçün bildirək ki, ikinci ildir baş tutan "CanSat Azərbaycan" müsəbiqəsinin Azərbaycanca keçirilməsi gənclərin kosmik texnoloji-yalar sahəsinə marağının artırılmasına xidmət edir, eləcə də məhsul qaliblərinə gələcəkdə ölkəmizi bu tipli beynəlxalq yarışlarda layiqincə təmsil etmək imkanı verir.

“Star” - yaşı az, uğurları çox

Fəaliyyət göstərdiyi 9 ay ərzində zavod beynəlxalq standartlar səviyyəsində işlədiyini təsdiqləyib

Əvvəli 1-ci səh.

Çünki bu müəssisə Türkiyədə ölkəmizin 6,3 milyard dollarlıq sərmayəsi ilə istis-mara verilib.

"Star" Avropa, Yaxın Şərq və Afrika bölgələrinin ən böyük müəssisələrindən biridir. Onun ümumi neft emalı gücü 10 milyon ton təşkil edəcək. Müəssisənin əsas xammal təchizatçısi SOCAR-dır.

"Star" NEZ Azərbaycanın və Türkiyənin indiyədək gerçəkləşdirdikləri global layihələr sırasında önəmli yeri tutur. İki ölkənin digər tərəfdaşlarla birlikdə həyata keçirdikləri nəhəng işlərin təməlinə isə Xəzər dənizi, Qara dəniz və Aralıq dənizi-ni birləşdirən "polad kəmə"r

- Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac neft kəməri dayanır. BTC-dən sonra "Şahdəniz" qazını Bakı yaxınlığındakı Səngəçal terminalından Əz-rumadək nəql edən Bakı-Tbilisi-Ərzurum kəməri bu əlaqəni daha da möhkəmləndirir. Nəhəng enerji layihələrinin gerçəkləşməsi digər sahələrdə də mühüm işlər görməyə imkan yaradır. Neqliyyat sektorunda önəmli layihə - Bakı-Tbilisi-Qars demir yolu layizini həyata keçirilib.

2018-ci ilin iyun ayında istifadəyə verilən TANAP (Trans-Anadolı Qaz Boru Kəməri) da Azərbaycan və Türkiyənin işbirliyini, əməkdaşlıq və tərəfdaşlığını dün-yaya nümayiş etdirdi. Bu, iki ölkənin birgə çəkdiyi 1900 kilometrlik boru xəttidir. "Ce-nub qaz dəhlizi"nin onurğa sütunu adlandırılan bu kə-mər Azərbaycanla Türkiyə-

nin təkə işbirliyinin, iqtisadi əməkdaşlığının deyil, dün-yaya nümunə olan dostluq və qardaşlığının bəhrəsidir. TANAP Azərbaycanın və Gürcüstanın ərazisindən ke-çən Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin daşdığı qazı tiki-lməkdə olan TAP-a (Trans-Adriatik Qaz Boru Kəməri) ötürəcək. TAP isə 2020-ci il-də Azərbaycan qazını Avro-paya çatdıracaq.

TANAP-ın açılışından cə-mi dörd ay sonra "Star" kimi nəhəng müəssisənin istifa-dəyə verilməsi birgə həyata keçirilən işlərin miqyasını və dəyərini göstərir.

Prezident İlham Əliyev bununla bağlı demişdir: "Bunların hər biri özlüyündə nəhəng bir layihədir və nənki ölkələrimiz, xalqlarımız üçün, bölgə, dünya, Avrasi-ya üçün çox böyük önəm daşıyır. Türkiyə və Azərbaycan birgə səylərlə güclü siyasi iradə nümayiş etdirərək Av-rasiyanın enerji və nəqliyyat xəritəsini yenidən cızır. Bu-nu biz edirik və bu yeni xəri-tələrin altında bizim imzamız var. Bütün bunları biz birgə səylərlə etdik. Bütün bu layihələr böyük maliyyə yatırımı tələb edən layihədir".

"Star"ın təməli 2011-ci il oktyabrın 25-də Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən qoyulub. Zavod Türkiyədə SOCAR-ın "Petkim" neft-kimya kompleksinin yerləşdi-yi ərazidə inşa edilib. 2018-ci ilin avqust ayında müəssisədə sınaq məqsədi-lə xam neft emal olunmağa başlayıb. Zavoda ilk 80 min ton "Azeri Light" nefti də Azərbaycanadan gətirilib.

"Star" zavodunda cari ilin sonuna qədər 8 milyon ton xam məhsul emal ediləcək. Ümumiyyətlə, müəssisədə il-də 5 milyon ton dizel yanaca-ğı, 1,6 milyon ton təyyarə ya-nacağı, 1 milyon tondan çox digər məhsullar buraxılacaq.

Qeyd etdiyimiz kimi, layihənin ümumi sərmayə qoyu-luşu 6,3 milyard dollar təşkil edir. Bu investisiyanın 90 faizi artıq yatırılıb. 2021-ci ilədək yönəldilməsi başa çat-an investisiya ilə "Star"ın ümumi tutumu artırılacaq. Sonda investisiyanın həcmi 7 milyard dollara çatacaq.

"Star" Türkiyənin ilk Xü-susi Sənaye Zonası elan olunub. Zavod "Petkim" neft-kimya kompleksini neftə və qarışıq ksilenlə tam təmin edəcək. "Star" Türkiyənin diz-el yanacağı idxalının 40 faiz-də düşməsinə imkan verə-cək. Ölkənin təyyarə yana-cığına olan tələbatını tam ödəyəcək. Həmcinin maye-ləşdirilmiş neft-qazın idxal səviyyəsini 70 faizə endirə-cək. Zavod neftin qiymətin-dən asılı olaraq hər il 6-8 mil-yard dollarlıq ticarət həcmi formalaşdıracaq. Bir sözlə, bu müəssisə Türkiyədə sə-nayenin, ümumiyyətlə, iqtisadiyyatın inkişafına təkan verəcək.

"Star" NEZ-in yerləşdiyi Əliağa yarımadası daşımalar baxımından strateji əhəmi-yət kəsb edir. Burada "Star"la yanaşı, "Petkim" neft-kimya kompleksi, külək elektrik enerji stansiyası və Egey dənizinin ən böyük il-manı olan "SOCAR Termi-nal" vahid infrastruktur və dəyər zənciri çərçivəsində fəaliyyət göstərir.

Flora SADIQLI,
"Azerbaycan"

Ölkə turizmi haqqında son statistika nədən xəbər verir

Dövlət Statistika Komi-təsinin ölkə turizminə aid Dövlət Sərhəd Xid-mətinə istinadən yaydı-ğı məlumata görə, cari ilin yanvar-may ayların-da Azərbaycana dün-yanın 180 ölkəsindən 1 milyon 94,8 min və ya 2018-ci ilin yanvar-may ayları ilə müqayisədə 3,7 faiz çox əcnəbi və vətəndaşlığı olmayan şəxs gəlmişdir.

Gələnlərin 28,5 faizi Ru-siya Federasiyası, 26 faizi Gürcüstan, 10,9 faizi Türki-yə, 7,7 faizi İran, 3 faizi Bir-ləşmiş Ərəb Əmirlikləri, hər birindən 1,9 faiz olmaqla Uk-rayna və Hindistan, 1,6 faiz olmaqla Böyük Britaniya və Türkmənistan, 1,2 faiz ol-maqla Pakistan və İraq, 14,4 faizi digər ölkələrin vətən-daşları, 0,1 faizi isə vətən-daşlığı olmayan şəxslər ol-muşdur.

Ölkəməzə yanvar-may aylarında gələnlərin sayında daha çox artım Türkmənistan (1,9 dəfə), Misir (1,8 dəfə), Çin (1,8 dəfə), Hindistan (1,7 dəfə), Səudiyyə Ərəbistanı (1,7 dəfə), Böyük Britaniya (42,3 faiz), Cənubi Koreya (31,4 faiz), Yaponiya (30,1 faiz), Almaniya (28,0 faiz), Kanada (27,7 faiz), Polşa (23,4 faiz) və Gürcüstan (22,7 faiz) vətəndaşları ara-sında qeydə alınmışdır.

2019-cu ilin yanvar-may aylarında Avropa İttifaqı öl-

Foto Ağəli MƏMMƏDOVUNDUR

kələrindən və MDB-dən gə-lənlərin sayı isə müvafiq ola-raq 54,4 min (keçən ilin mü-vafiq dövründəkindən 27,8 faiz çox) və 380,8 min (3,8 faiz çox) nəfər olmuşdur.

5 ay ərzində xarici ölkə-lərə gedən Azərbaycan vətən-daşlarının sayına gəliddə, bu göstərici də əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisə-də 25,5 faiz artaraq 2 milyon 65,9 min nəfərə çatmışdır.

Ölkə vətəndaşlarının 39,5 faizi İrana, 27 faizi Gürcüsta-na, 18,3 faizi Rusiya Federa-siyasına, 9,8 faizi Türkiyəyə, 5,4 faizi digər ölkələrə get-mişdir. Bu dövrdə İrana ge-dən Azərbaycan vətəndaş-larının sayı 73,6, Gürcüstana gələnlərin sayı 10,6 faiz, Rusiya Federasiyasına ge-dənlərin sayı 5,6, Türkiyəyə gələnlərin sayı 0,1 faiz art-mışdır.

Model peyk müsəbiqəsinin qalibləri müəyyən olunub

"Azərkosmos" ASC və Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin birgə təşkilatlığı ilə Azərbaycanda növbəti dəfə tələbələr ara-sında "CanSat Azərbaycan 2019" model peyk müsə-biqəsinin final mərhələsi keçirilib.

Cari ilin yanvarından etibaren elan edilən "CanSat Azərbaycan 2019" müsə-biqəsində ölkənin 15 universitetindən 38 komanda qey-diyatdan keçib. Builki müsəbiqədə region universitet-lərindən olan Sumqayıt Dövlət Universiteti və Azərbay-can Texnologiya Universiteti də iştirak edib. Komandalar əsasən mexanika və kompü-

ter mühəndisliyi, aerodina-mika, proseslərin avtomatlaşdırılması, riyaziyyat, fizi-ka və sair texniki ixtisaslar üzrə təhsil alan tələbələrden ibarət olub.

Budəfəki final mərhələsi-nə müsəbiqənin "İlkin Həsə-bat Sənədi"nin təqdim olun-ması (PDR-Preliminary De-sign Review) və "Layihələndirmə" mərhələlərini uğurla bitirən 8 universitetdən 11 komanda vəsiqə qazanıb.

Finalçılar hazırladıqları 350 qramlıq model peykləri raketlərin daxilinə yerləşdirib. Hündürlüyü 120 santimetr, çəkisi 1000 qram və 100 Ns dartı qüvvəsinə malik olan daşıyıcı raketlər 300

metr yüksəkliyə qədər qaldırılıb. Səmayə buraxılan raketlərdən ayrılan peyk modelləri vasitəsilə yerüstü stansiyaya signal - telemetri-ya ötürülüb və ərazinin hündürlüyünü, temperaturunu və təzyiqini müəyyən etmək mümkün olub.

İkigünlük final mərhələsi-nin növbəti günü - "Peyk modellərinin uçuşonrası hesa-batı"nın təqdim olunması mərhələsində komandalar yerli və beynəlxalq üzvlərdən ibarət münisiflər heyəti tərəfindən müsəbiqənin meyar-larına uyğun olaraq qiymətləndirilib.

Qiymətləndirmənin yekun-na əsasən, final mərhə-

Cümhuriyyətin ilk əməliyyat polisi

101 il bundan əvvəl yaranmış Azərbaycan polisinin ilk nümayəndələrindən biri də Gəncə Şəhər Polis İdarəsinin ilk əməliyyat müvəkkili işləmiş, 1938-ci ildə repressiya olunan Mədot Məşədi Kərim oğlu Quliyevdir. Belə vətənpərvor ruhlı polis işçilərinin sayəsində AXC-nin Daxili İşlər Nazirliyi və onun polis orqanları 1918-1920-ci illəri əhatə edən fəaliyyəti dövründə ilk müstəqil dövlətimizin milli maraqlarının müdafiəsində böyük rol oynamışdır.

xan Xoyskinin əmri ilə polis orqanları yaradılanda Mədot Quliyev şəhər polis sisteminə daxil edilmişdi. O, 1922-ci ilə kimi bu vəzifədə işləyir. İşini mü-kəmməl bildiyinə görə onu həttə irəli cəhəklər, daha məsul vəzifəyə yüksəldirlər. Gəncə İnqilab Komitəsi öz-ələrinə tabe edə bilmədikləri məşhur qaçaq Dəli Alının və Kürboyu ormanlarda qaçaqların qurşunundan ötürmək üçün Mədoti 1922-ci ildə Qasım İsmayilov (İndi Goranboy) Rayon Millis İdarəsinə rəis təyin edirlər. Bir müddətdən sonra isə "Gəncə üsyanı"nın əsas iştirakçılarından biri - Gəncə Qəza Komitəsinə və bolşeviklərə qan udduran Qaçaq Məmmədqasım və onun qohum-aqrabası ilə üz-üzə qoymaq üçün Samux rayon Millis İdarəsinə rəis təyin edirlər. Gəncə İnqilab Komitəsinin qapalı iclaslarında Mədot Quliyevdən Qaçaq Məmmədqasımın, Sarı Qafarın, Şəmkir qaçaqlarının başçısı Ramazan oğlu Rüstəmin və Təhməzin, habelə onların dəstə üzvlərinin, patron və ərzaq sarıdan gizli kömək edənlərin, bir sözlə, qaçaqlarla əlaqəsi olan hər kəsin tutulub təzliklə ÇK-ya təhvil verilməsi tələb olunsada, Mədot bu işə qol qoymurdu. İnqilab Komitəsi Qaçaq Məmmədqasımın yerini Çeyrançöldə, ya Kür qırağı ormanlarda öyrənilib-biləndə dərhal həmin əraziyə hücum əməliyyatı hazırlayırdı. Hücum əməliyyatının vaxtı dəqiqləşəndə millis rəisi Qaçaq Məmmədqasım və Şəmkir qaçaqlarının başçısı Ramazan oğullarına yerlərini dəyişmək üçün qardaşı Söyün, ya da Qulu vasitəsi ilə xəbər çatdırırdı.

Bu xəbər Mədot Quliyevə çatır. Mədot qabaqtəpəli dostu Tərlan Məmmədi yanına çağırtdırıb tapşırı ki, "qapında xeyli qoyun-quzun var, cavab uşaqlar otarır, onlara etibar eləmirəm, bu gündən özün qalxarsan Səbətkeçməzin üstündəki Çalmalı dağına, guya oralarda qoyun otarırsan, gözün yolda-izdə olsun, ermənilər görünən kimi kəndə xəbər edərsən. Çanaxçı Sarı Qafarla Şəmkirli Morul Məmməd öz dəstəsi ilə dağın düşündə sənin işarəni gözləyəcəklər". Mədot Quliyev sonra Sarı Qafarla görüşür, Tərlan Məmmədə verdiyi tapşırığı ona da açıqlayır deyir: "Daşnaklar Səbətkeçməzdə dərinlik dibi ilə yolu yerində Tərlan Məmməd səş-küy salacaq, onda sənin adamların arxadan, Morul Məmmədin dəstəsi qabaqdan, səşə gələn kənd camaatı da sağdan-soldan... öz işinizi görürsünüz". General Dronun əmri ilə yüzə yaxın erməni silahlısı avqustun axırında Göycədəki düşərgələrindən Dəstəfur bölgəsinə istiqamət götürür. Həsənə və Həsənəbə dağlarının arasında Gəncə gimnaziyasının tələbəsi Məhəmməd Rəfiyev, gimnaziyasının sinif müəllimi Yaqub Rəfiyev və işəndiyar Mehdiyə ermənilər tərəfindən açılan top atəşi nəticəsində həlak olurlar. Mirzə Əlikəbər Hüseynzadə ağır yaralanır. Təsədüf nəticəsində sağ qalan Mədot həmyaşıdı Məhəmməd güllə yağışı altından çıxarkən öz həyatını təhlükə qarşısında qoyur. Ne qədər çalışsa da, Məhəmməd sağ qalmır. Silahların təhvil alınmasında, yaralıların xəstəxanalara yerləşdirilməsi və imkənli adamlardan kimlərə həvalə olunmasında Mədot eləndən gələnə əsgirmir.

Bir ay yaxın davam edən "əşelon davası"nda Mədotin fədakarlığı Gəncə Müsəlman Komitəsi rəhbərlərinin diqqətindən yayınmır. "Dava" başa çatdı kimi Nağı bəy Şeyxzamanlının tövsiyəsi ilə o, "Əksinqilab və Mubərizə Təşkilatı"nın silahlı qoşulur.

1918-ci il iyulun 2-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Nazirlər Şurasının sədri və daxili işlər naziri Fətəli

rin birində onunla birlikdə Xoşbulaqda meşə nəzarətçisi işləyən Karapet Mirzoyan meylli yol kənarında tapılarda NKVD əməkdaşları üçün əlverişli meqam yaradır. Dərhal Mədoti dövrün ciddi cəza tədbirlərindən olan səsvərmə hüququndan məhrum edirlər. Azərbaycan Dövlət Siyasi İdarəsinin (DSİ) məsul işçisi, milliyətçə erməni Davud Asaturovun (Asaturyan) rəhbərliyi ilə Mədot Quliyev həbs olunur. Davud Asaturyan bu "ölüm işi"ni daha da "zənginləşdirmək" üçün Mədot Quliyevi yeni quruluş qarşı daim mübarizə aparən Şəmkirli "bandit" Morul Məmmədə, Pırvərdiyev, dəstəfur Sarı Qafara və başqa qaçaqlara silah verməkdə, onlarla dostluq münasibətləri saxlamaqda günahlandırır. Lakin Mədotin xətrini istəyən dostları, tanışları bu haqsızlığın qarşısını almaq üçün əllərindən gələni edib Mədot Quliyevin azadlığa buraxılmasına nail olurlar.

Mədot ailəli idi, on il olardı ki, sevib-seçdiyi Xədicə xanımın mehriban dolanırdı, iki övlad atası idi, oğlu Qəzənfərin 9, qızı Qiyafənin 6 yaşı vardı. Siyasi İdarə işçilərinin onu izləməsindən şübhələnmişdi. Odu ki, işini bir az ehtiyatlı görürdü - günün çoxunu evdə - uşaqları ilə bir yerdə olurdu. Həktara yaxın üzüm bağı, 40-45 qoyun-quzusu, bir atı, bir sağmal camışı vardı. Hərdən boğ vaxtlarını bağda keçirirdi, axşamterəfi qapı-qonşularla söhbətləşməyi, hal-əhval tutmağı çox sevirdi. Ancaq ermənilərin müsəlman məhəllələrinə arasıksilməz təcavüzlərinə əşidəndə dayana bilmirdi. Dərhal qara atını yehərləyər, könüllülərdən qalma dost-tanışı başına yığıb quldurların "dərsini" verməyə gedərdi. Ümumiyyətlə, Mədot Quliyev milli ideyalarla yaşadığı üçün bolşeviklər onu çox təhlükəli hesab edirdilər. Odu ki, Gəncə erməniləri, xüsusilə bolşeviklərlə əlbir olan daşnaklar insanlarda milli məhəllə və vətənpərvərlik hissinin öldürmək üçün dəridən-qabıqdan çıxırdılar. İtmişlərə tələmə, kimi isə aradan götürmək istəyən Mədot Quliyev kimi güclü bir şəxs onlara mane olurdu. Bütlə bunlara son qoymaq, habelə məşhur qaçaq Sarı Qafarla, Morul Məmmədə, İsaş Salahlıy, Ramazan oğulları ilə, samuxlu Məmmədqasımın əlaqəsinə, əksinqilabi fəaliyyətinə görə 1930-cu il noyabrın 30-da Dövlət Siyasi İdarəsinin əməkdaşları Mədot Quliyevi növbəti dəfə həbs edirlər.

Dövlət Siyasi İdarəsində işğəncələrə məruz qalan, iki aydan artıq avarsız dindirən Mədot Quliyevin "497 Ne-li cinayət işi"nin protokollarından məlum olur ki, həbsdə, da, istintaqda da DSİ-nin əməkdaşı Sarkisov soyadı şəxs icra etmişdir. Mədot Quliyevin işinin istintaqı 1931-ci il fevral ayının 16-da başa çatmış, bundan bir gün sonra o, Fövqəladə Komissiyanın qərarı ilə güllələnmişdir.

Gəncə Şəhər Baş Polis İdarəsinin istər təqaüddə olan veteranları, istərsə də bu gün xalqın əsayişini layəqətlə qoruyan əməkdaşları söhbətlərdən nağıl gəhrəmanını xatırladın Mədot Quliyevi daim yaxşı əməliyyatçı, işgüzar, vətənpərvər və peşəkar polis işçisi kimi xatırlayırlar.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəallırlarından olan Mədot Məşədi Kərim oğlu Quliyev SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin "1930-1940-cı illər və 1950-ci illərin əvvəllərində baş vermiş repressiyalara münasibətdə ədalətli bərpə edilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında" 16 yanvar 1989-cu il tarixli fərməsinə əsasən bəraət verilmişdir.

Bir ildən çox işsiz qalan Mədot Quliyev Xoşbulaq massivinə meşə nəzarətçisi düzəlir. Mədotin məhkəmələrdən salamat qurtarmadığını, belə bir işə düzəlməyini həzm edə bilməyən bolşeviklər onun hər addımına göz qoynurlar. Hansı yolla olursa-olsun onu aradan götürməyə çalışırdılar. Günlə-

rin birində onunla birlikdə Xoşbulaqda meşə nəzarətçisi işləyən Karapet Mirzoyan meylli yol kənarında tapılarda NKVD əməkdaşları üçün əlverişli meqam yaradır. Dərhal Mədoti dövrün ciddi cəza tədbirlərindən olan səsvərmə hüququndan məhrum edirlər. Azərbaycan Dövlət Siyasi İdarəsinin (DSİ) məsul işçisi, milliyətçə erməni Davud Asaturovun (Asaturyan) rəhbərliyi ilə Mədot Quliyev həbs olunur. Davud Asaturyan bu "ölüm işi"ni daha da "zənginləşdirmək" üçün Mədot Quliyevi yeni quruluş qarşı daim mübarizə aparən Şəmkirli "bandit" Morul Məmmədə, Pırvərdiyev, dəstəfur Sarı Qafara və başqa qaçaqlara silah verməkdə, onlarla dostluq münasibətləri saxlamaqda günahlandırır. Lakin Mədotin xətrini istəyən dostları, tanışları bu haqsızlığın qarşısını almaq üçün əllərindən gələni edib Mədot Quliyevin azadlığa buraxılmasına nail olurlar.

Mədot ailəli idi, on il olardı ki, sevib-seçdiyi Xədicə xanımın mehriban dolanırdı, iki övlad atası idi, oğlu Qəzənfərin 9, qızı Qiyafənin 6 yaşı vardı. Siyasi İdarə işçilərinin onu izləməsindən şübhələnmişdi. Odu ki, işini bir az ehtiyatlı görürdü - günün çoxunu evdə - uşaqları ilə bir yerdə olurdu. Həktara yaxın üzüm bağı, 40-45 qoyun-quzusu, bir atı, bir sağmal camışı vardı. Hərdən boğ vaxtlarını bağda keçirirdi, axşamterəfi qapı-qonşularla söhbətləşməyi, hal-əhval tutmağı çox sevirdi. Ancaq ermənilərin müsəlman məhəllələrinə arasıksilməz təcavüzlərinə əşidəndə dayana bilmirdi. Dərhal qara atını yehərləyər, könüllülərdən qalma dost-tanışı başına yığıb quldurların "dərsini" verməyə gedərdi. Ümumiyyətlə, Mədot Quliyev milli ideyalarla yaşadığı üçün bolşeviklər onu çox təhlükəli hesab edirdilər. Odu ki, Gəncə erməniləri, xüsusilə bolşeviklərlə əlbir olan daşnaklar insanlarda milli məhəllə və vətənpərvərlik hissinin öldürmək üçün dəridən-qabıqdan çıxırdılar. İtmişlərə tələmə, kimi isə aradan götürmək istəyən Mədot Quliyev kimi güclü bir şəxs onlara mane olurdu. Bütlə bunlara son qoymaq, habelə məşhur qaçaq Sarı Qafarla, Morul Məmmədə, İsaş Salahlıy, Ramazan oğulları ilə, samuxlu Məmmədqasımın əlaqəsinə, əksinqilabi fəaliyyətinə görə 1930-cu il noyabrın 30-da Dövlət Siyasi İdarəsinin əməkdaşları Mədot Quliyevi növbəti dəfə həbs edirlər.

Dövlət Siyasi İdarəsində işğəncələrə məruz qalan, iki aydan artıq avarsız dindirən Mədot Quliyevin "497 Ne-li cinayət işi"nin protokollarından məlum olur ki, həbsdə, da, istintaqda da DSİ-nin əməkdaşı Sarkisov soyadı şəxs icra etmişdir. Mədot Quliyevin işinin istintaqı 1931-ci il fevral ayının 16-da başa çatmış, bundan bir gün sonra o, Fövqəladə Komissiyanın qərarı ilə güllələnmişdir.

Gəncə Şəhər Baş Polis İdarəsinin istər təqaüddə olan veteranları, istərsə də bu gün xalqın əsayişini layəqətlə qoruyan əməkdaşları söhbətlərdən nağıl gəhrəmanını xatırladın Mədot Quliyevi daim yaxşı əməliyyatçı, işgüzar, vətənpərvər və peşəkar polis işçisi kimi xatırlayırlar.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin fəallırlarından olan Mədot Məşədi Kərim oğlu Quliyev SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin "1930-1940-cı illər və 1950-ci illərin əvvəllərində baş vermiş repressiyalara münasibətdə ədalətli bərpə edilməsinə dair əlavə tədbirlər haqqında" 16 yanvar 1989-cu il tarixli fərməsinə əsasən bəraət verilmişdir.

Rəhman SALMANLI, "Azerbaycan"

Yeni nəşrlər

Məkrli erməni siyasəti faktlarla sübuta yetirilib

1920-ci il aprel ayının 27-də Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin ərazisi XI Qırmızı Ordu tərəfindən işğal olundu. Bu tarix Azərbaycanda uzun illər sovet hakimiyyətinin qurulması günü kimi bayram edilmişdir. Tarix bu cür təhrif olunmuşdur.

Hazırda 27 aprel günü və həmin ərəfədə baş verən olaylar müasir dövrdə tarixşünaslığın prioritet sahələrindən biri kimi yeni yanaşma tələb edir. Bu yanaşmada əsas məsələ işğal faktıdır. Topraqlarımızın 20 faizi Ermənistanın silahlı dəstələri tərəfindən işğal edilmişdir. Ona görə də Azərbaycanın 1920-ci ildə sovet ordusu tərəfindən işğalı ilə əlaqədar olaraq elmi-tədqiqat işlərinin aparılmasına ciddi ehtiyac duyulmuşdur. Belə tədqiqat işlərinin biri də AMEA A.A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun aparıcı elmi işçisi, dosent Əzizə Ənvər qızı Nəzərlinin institutun Elmi Şurasının qərarı ilə çar olunmuş "Армянский след в бесчинствах XI Красной армии в Северном Азербайджане (1920-1921 гг.)" ("Şimali Azərbaycanda XI Qırmızı Ordunun işğalçı hərəkətlərinin erməni izi (1920-1921-ci illər)") adlı monoqrafiyasıdır.

Çoxsaylı elmi əsərlərin və dörd monoqrafiyanın müəllifi

olan Əzizə Nəzərlinin bu monoqrafiyası sovet işğalı zamanı XI Qırmızı Ordunun tərkibində qulluq edən erməni hərbiçilərin məqsədli şəkildə Azərbaycana qarşı törətdikləri əməllərdən bəhs edir, özbaşınalıqların, talanların, əhalinin xüsusi mülkiyyətinin, əşyalarının müsadirə edilməsi məkrli erməni siyasətinin tərkib hissəsi olduğunu göstərir. Ə.Nəzərlinin bu mövzuya müraciət etməsi onun vətəndaşlıq mövqeyindən irəli gəlir və bu mövzu ilk dəfədir ki, alimnin monoqrafiyasında öz əksini tapmışdır. Monoqrafiyanın elmi redaktoru tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent İ.Niftəliyev, rəyçilər tarix üzrə elmlər doktoru V.Abişov, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent N.Məmmədşadadır.

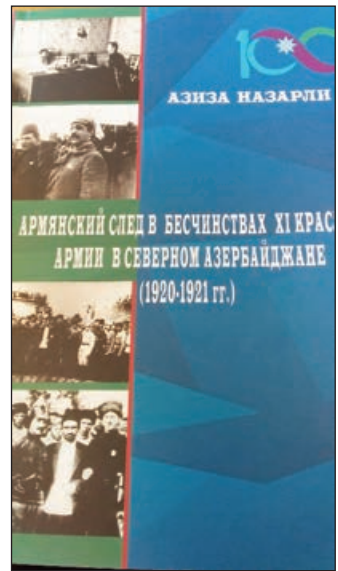
Monoqrafiya 2 fəsildən ibarətdir. Müəllif çoxsaylı arxiv və dövlət sənədlərindən, ordu və dövlət rəhbərlərinin yazışmalarından, dövrü nəşrlərdən və elmi ədəbiyyatdan istifadə edərək aprel işğalın-

dan sonrakı bir il ərzində XI Qırmızı Ordunun və onun tərkibindəki ermənilərin zorakılıqlarını faktlarla sübut etmişdir. Əsər müəllifin yüksək analitik təhlil bacarığı ilə yazılmışdır. Dili sadədir, oxunaqlıdır.

Monoqrafiyada Azərbaycan Respublikası Prezidentinin İşlər İdarəsinin Siyasi Sənədlər Arxivindən və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Arxivindən istifadə edilmiş sənədlər Əzizə Nəzəri tərəfindən ilk dəfə elmi dövriyyəyə gətirilmişdir.

Sovet işğalı nəticəsində Azərbaycan öz müstəqilliyini itirdi. Cümhuriyyət liderlərinin bir hissəsi güllələndi, bir hissəsi müharibə həyatı keçirməyə məcbur oldu, bəziləri isə XI Qırmızı Ordu içərisinə yerləşdirilmiş erməni terrorçuları tərəfindən öldürüldü. Vəziyyətdən istifadə edən ermənilər Gəncə, Qarabəg, Şamaxı və digər qəzalarda xüsusi canfəşanlıq və qəddarlıqla azərbaycanlı əhalinin başına müsibətlər gətirdilər.

1918-ci ildə Bakı Soveti ordusunun 80 faizi ermənilərdən ibarət idi. 1920-ci il aprel işğalı zamanı da ordunun tərkibindəki ermənilərin faizi buna yaxın idi. Yeni bolşevik hakimiyyəti ermənilərə arxalanırdı. Azərbaycanda sovet

hakimiyyətini quranlar içərisində Bakı kommunası ilə bağlı olan A.Mikoyan, L.Mirzəyan kimi daşnaklar azərbaycanlılara qarşı soyqırımın fəal iştirakçıları idilər.

Monoqrafiyada qeyd olunduğu kimi, ordu rəhbərləri etiraf edirdilər ki, ermənilər rus əsgərləri arasında təbliğat aparır, onları azərbaycanlıların üzərinə yönəldirdilər. Hərbiçilərin bir çox özbaşınalıqları da bundan irəli gəlirdi.

İnanırıq ki, Əzizə Nəzərlinin "Şimali Azərbaycanda XI Qırmızı Ordunun işğalçı hərəkətlərində erməni izi (1920-1921-ci illər)" adlı monoqrafiyası alimlərin, bu sahədə çalışan mütəxəssislərin, eləcə də ictimaiyyətin marağına səbəb olacaqdır.

Apyara RÜSTƏMOVA, tarix üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

“AzerTelecom” ölkəmizin Regional Rəqəmsal Mərkəzə çevrilməsi üçün program icra edir

Azərbaycanı beynəlxalq internet şəbəkəsinə bağlayan magistral (backbone) internet provayder şirkəti “AzerTelecom”un baş icraçı direktoru Fuad Allahverdiyev İsvəcronin Sürix şəhərində keçirilən İsvəcron-Azərbaycan Biznes Forumunda “Azərbaycanda rəqəmsallaşma prosesləri və “Azerbaijan Digital HUB” proqramının bu proseslərə töhfəsi” mövzusunda çıxış edib.

Fuad Allahverdiyev çıxışında döndüncü sənaye inqilabı şəraitində rəqəmsallaşma proseslərinin Azərbaycanda da sürətlə gətirildiyini, Prezident İlham Əliyev tərəfindən İKT sektorunun dayanıqlı inkişafı istiqamətində müxtəlif dövlət proqramları, sərəncam və fərmanların qəbul edildiyini qeyd edib.

O, “AzerTelecom” şirkətinin hazırda icra etdiyi “Azerbaijan Digital HUB” proqramı barədə məlumat verərək bu proqramın ölkənin İKT, telekommunikasiya sektorunun inkişafı, rəqəmsallaşma proseslərinin mühüm töhfə verəcəyini bildirib. “Digital HUB” proqramı ölkə daxilində dayanıqlı infrastruktur quruculuğunu, Avropa ilə Asiya arasında rəqəmsal telekommunikasiya dəhlizinin (Rəqəmsal İpək yolu) yaradılmasını, Trans-Xəzər magistralının çəkilişini, ölkəmizdə regional Data Mərkəzin tikintisini və Azərbaycanın Qafqaz, MDB, Orta və Cənubi Asiya, Yaxın Şərq və ət-raf regional tarixi Regional Rəqəmsal Mərkəzə çevrilməsini və rəqəmsal ekosistem formalaşmasını nəzərdə tutur” deyə Fuad Allahverdiyev bildirib.

Qeyd olunub ki, “Digital HUB” proqramı Avropa və Asiya ölkələri arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasına xidmət edəcək, iki qitənin müxtəlif döv-

lətərinin telekommunikasiya və kontent operatorlarının əməkdaşlığı, biznes əlaqələrinin daha da genişlənməsi üçün təməl olacaq. Azərbaycan bu proseslərdə mərkəzi ölkəyə çevriləcək və proqram çərçivəsində rəqəmsal telekommunikasiya dəhlizinin qurulması bir çox ölkələrdə rəqəmsallaşma proseslərinin sürətlənməsinə töhfə verəcək.

İsvəcron-Azərbaycan Biznes Forumu İsvəcron Konfederasiyasının Sürix şəhərində İqtisadiyyat Nazirliyinin dəstəyi, Azərbaycan Respublikasının İsvəcron Konfederasiyasındakı səfirliyinin və Azərbaycan İlxracı və İnvestisiyaların Təşviqi Fondunun təşkilatçılığı ilə iyunun 27-də keçirilib.

“AzerTelecom” Azərbaycanın, ümumilikdə isə Cənubi Qafqaz regionunun ən iri telekommunikasiya operatorlarından biridir və ölkənin ilk mobil operatoru və ən sürətli mobil internet provayderi olan “Bakcell” şirkətinin törəmə

müəssisəsidir. “AzerTelecom” 2008-ci ildə təsis edilib və telekommunikasiya sektorunda yerli və xarici şirkətlərə müxtəlif qabaqcıl xidmətlər təqdim edir. “AzerTelecom” hazırda Azərbaycanın sahib olduğu Enerji və Neqilyat Mərkəzi statuslarına əlavə olaraq ölkənin Regional Rəqəmsal Mərkəzə çevrilməsi üçün “Azerbaijan Digital Hub” proqramını icra edir. Proqram Azərbaycan Milli IT və Milli İnnovasiya strategiyası üçün mühüm təməl yaradır və rəqəmsallaşmanın sürətlənməsinə, rəqəmsal iqtisadiyyata çevik transformasiyaya, start-apların, IT arxitekturasının inkişafına mühüm töhfə verəcək. Proqram ölkənin İKT sisteminin ən qabaqcıl dünya standartları səviyyəsinə çatdırılmasına, ölkənin beynəlxalq reytinglərdə daha öncül sıralara çıxmasına şərait yaradacaq.

“Azerbaycan”

Paytaxtda yeni ekoloji layihə başlayır

Paytaxtımızı daha da gözəlləşdirmək, göz oxşayan məkana çevirmək məqsədi ilə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən yeni layihə - bərk meişət tullantılarının yığılması, daşınması və çeşidlənməsinin ən müasir səviyyədə təşkil edilməsi konsepsiyası həyata keçirilir.

Bununla əlaqədar bu sahədə böyük təcrübəyə malik Böyük Britaniyanın tanınmış Mott MacDonald şirkəti ilə müqavilə bağlanmış və ilkin olaraq Nərimanov rayonunda bu işlər sınaq kimi başlanmışdır.

İyul ayının 10-dan etibarən konsepsiyanın əsas mərhələsinin həyata keçirilməsinə start verəcək. Bununla bağlı hər məhəllədə meişət tullantıların üçün yaradılan meydançalara yeni, müasir tipli konteynerlər quraşdırılır.

Quraşdırılan konteynerlər 2 rəngdə - yaşıl və narıncı rəngdə olacaqdır. Narıncı

konteynerə kağız, karton, şüşə, metal və plastik tullantılar, yaşıl konteynerə isə di-

gər tullantılar atılacaq. Sakinlərin rahatlığı üçün ilkin mərhələdə hər mənzilə 2 cür yaşıl və narıncı çeşidliyyəci paketlər paylanacaq.

Bu işin görülməsi şəhərimizin təmiz saxlanılmasına, gözəlləşməsinə, ətraf mühit və sağlamlığımızın qorunmasına, yeni ekoloji, sanitariya-mədəniyyət formalaşmasına və iqtisadi səmərə əldə olunmasına xidmət edəcək.

Bununla əlaqədar olaraq Nərimanov rayonunun sakinlərinə proseslərin izah edilməsi məqsədi ilə müvafiq qurumların nümayəndələri məhəllələrdə görüşlərə başlayır, bloklara, həyətlərə, binalara izahedici reklamlar yapışdırılır, mənzillərə broşuralar paylanılır. Gələcəkdə bu işlər digər rayonlarda da aparılacaqdır.

Elçin CƏFƏROV, "Azerbaycan"

